

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

Diplomsko delo

**ISLAMSKI DŽIHAD IN VLOGA ŽENSKE V
EKSTREMISTIČNEM UDEJSTVOVANJU**

Nika Čučko

Ljubljana, avgust 2016

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO

DIPLOMSKO DELO

**ISLAMSKI DŽIHAD IN VLOGA ŽENSKE V EKSTREMISTIČNEM
UDEJSTVOVANJU**

Kandidatka: Nika Čučko
Vpisna številka: 04036595
Študijski program: univerzitetni študijski program Upravljanje javnega sektorja
prva stopnja
Mentor: doc. dr. Mitja Durnik

Ljubljana, avgust 2016

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA

Podpisana Nika Čučko, študentka univerzitetnega programa Upravljanje javnega sektorja prva stopnja, z vpisno številko 04036595, sem avtorica diplomskega dela z naslovom: »Islamski džihad in vloga ženske v ekstremističnem udejstvovanju«.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je priloženo delo izključno rezultat mojega lastnega raziskovalnega dela;
- sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric, ki jih uporabljam v predloženem delu, navedena oz. citirana v skladu s fakultetnimi navodili;
- sem poskrbela, da so vsa dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric navedena v seznamu virov, ki je sestavni element predloženega dela in je zapisan v skladu s fakultetnimi navodili;
- sem pridobila vsa dovoljenja za uporabo avtorskih del, ki so v celoti prenesena v predloženo delo, in sem to tudi jasno zapisala v predloženem delu;
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del, bodisi v obliki citata bodisi v obliki skoraj dobesednega parafraziranja bodisi v grafični obliki, s katerimi so tuje misli oz. ideje predstavljene kot moje lastne – kaznivo po zakonu (Zakon o avtorski in sorodnih pravicah, Uradni list RS, št. 21/95), kršitev pa se sankcionira tudi z ukrepi po pravilih Univerze v Ljubljani in Fakultete za upravo;
- se zavedam posledic, ki jih dokazano plagiatorstvo lahko predstavlja za predloženo delo in za moj status na Fakulteti za upravo;
- je elektronska oblika identična s tiskano obliko diplomskega dela ter soglašam z objavo dela v zbirki »Dela FU«.

Diplomsko delo je lektorirala: Ksenija Pečnik

Ljubljana, 10. 8. 2016

Podpis avtorice:

POVZETEK

V diplomski nalogi obravnavamo problematiko vključevanja islamskih žensk v ekstremistično delovanje. Namen naloge je izpostaviti vprašanje, čemu se islamske ženske odločijo za sodelovanje v terorističnih akcijah in ali islamska vera opredeljuje tako vlogo žensk. Zanimalo nas je tudi, ali takšna dejanja vplivajo na položaj teh žensk v njihovi družbi. Za raziskovanje tega problema smo se odločili zaradi begunske krize in terorističnih dejanj, ki so se zgodila v zadnjem času.

Eden izmed ciljev je bil raziskati, kje v sveti knjigi Koran obstajajo indici za ekstremistično delovanje žensk; za doseg tega cilja smo uporabili zgodovinsko in opisno metodo. Preverili smo, ali odločitev za teroristične akcije kakor koli vpliva na boj žensk v islamu za enakopravnost z moškimi. S pomočjo sinteze smo opredelili dejavnike, ki naj bi vplivali na porast podpore mučeništvu žensk. Cilj diplomske naloge je bil tudi predstavitev delovanja brigade Al Khansaa in primerov ženskega terorizma, za kar smo uporabili opisno metodo in raziskali način poročanja tujih spletnih medijev.

Ugotovili smo, da je število žensk, ki se odločijo za ekstremistična dejanja, zadnja leta v porastu. Razlogi, zaradi katerih se odločijo za tako skrajno dejanje, so različni. Težko je ugotoviti, kaj točno jih žene, kajti za doseg cilja žrtvujejo svoje življenje in prave odgovore lahko dobimo le od tistih, ki so jim dejanja spodletela. Obstajajo skupine žensk v islamu, ki si nasprotujejo. Na eni strani so ženske, ki se borijo za več pravic žensk in enakopravnost z moškimi, in na drugi strani skupine, ki podpirajo stare, tradicionalne navade. Ekstremistična dejanja ne izboljšujejo njihovega položaja, kajti niso poklicane k džihadu na tak način kot moški.

Ključne besede: islam, džihad, Koran, terorizem, Al Khansaa.

SUMMARY

ISLAMIC JIHAD AND THE ROLE OF WOMEN IN EXTREMIST INVOLVEMENT

In the graduate thesis we deal with the issue of the involvement of Islamic women in the extremist operation. The purpose of the thesis is to expose the question, for what reason do Islamic women choose to participate in terrorist actions and whether Islamic religion defines this role of women. We were wondering, if such actions have an impact on the situation of women in their society. We decided to explore this problem, because of the refugee crisis and the terrorist acts that have occurred in recent times.

One of the objectives was to explore, where in the Holy Book Koran there are clues for the extremist operation of women; to achieve this goal, we used the historical and descriptive method. We checked whether the decision for terrorist actions in any way affects the struggle of women for equality with men in Islam. With the help of synthesis, we identified the factors that might affect the rise in support for the martyrdom of women. The aim of the thesis was also the presentation of the functioning of the brigade of Al Khansaa and examples of the female terrorism using the descriptive method of foreign media websites.

We found out that the number of women who opt for extremist acts, has been on the rise in the last few years. The reasons for which they decide to act, are different. It is hard to figure out, what exactly drives them into it, because to achieve the objective they sacrifice their life and we can get real answers only from those who have had their actions failed. There are groups of women in Islam that oppose each other. On one side there are the women, who are fighting for more rights for women and equal rights with men, and on the other side there are groups supporting the old, traditional habits. Extremist actions do not improve their position, because they are not called to Jihad in such a way as men.

Key words: Islam, Jihad, Koran, terrorism, Al Khansaa.

KAZALO

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA.....	III
POVZETEK.....	V
SUMMARY.....	VI
KAZALO.....	VII
KAZALO PONAZORITEV.....	VIII
KAZALO GRAFIKONOV.....	VIII
KAZALO SLIK.....	VII
KAZALO TABEL.....	VII
SEZNAM TUJIH IZRAZOV.....	IX
1 UVOD.....	1
2 ISLAM.....	4
2.1 ZGODOVINA.....	4
2.1.1 PET STEBROV ISLAMA.....	6
2.2 VIRI ISLAMSKEGA PRAVA.....	6
2.3 DELITEV ISLAMA.....	7
2.3.1 SUNITI.....	7
2.3.2 ŠITI.....	8
2.4 DŽIHAD.....	8
2.4.1 KATEGORIJE DŽIHADA.....	9
2.4.2 ŽENSKI DŽIHAD IN NJEGOVI ZAČETKI.....	10
2.5 ISLAMSKI FUNDAMENTALIZEM.....	11
3 ŽENSKO V ISLAMSKEM SVETU.....	13
3.1 ŽENSKO PRED POJAVOM ISLAMA.....	13
3.2 PRAVICE ŽENSK V ISLAMU.....	13
3.3 ZAKRIVANJE TELESA.....	15
3.3.1 NAGLAVNA POKRIVALA.....	16
3.3.2 OBLEKE.....	18
3.3.3 PLAŠČI.....	19
3.4 ZAKONSKA ZVEZA.....	20
3.5 OBREZOVANJE.....	21
3.6 ISLAMSKE FEMINISTKE.....	23
4 ŽENSKI TERORIZEM.....	24
4.1 TERORIZEM.....	24
4.1.1 VRSTE TERORIZMA.....	24
4.2 RAZLOGI ZA TERORISTIČNE NAPADE.....	25
4.2.1 STATISTIKA.....	29
4.3 SESTRSTVA.....	32
4.4 VSEŽENSKA MILICA AL-KHANSAA.....	32
4.4.1 MANIFEST ZA ŽENSKO.....	34
5 ZAKLJUČEK.....	36
LITERATURA IN VIRI.....	38

KAZALO PONAZORITEV

KAZALO GRAFIKONOV

Grafikon 1: Napadaki glede na spol.....	29
Grafikon 2: Odstotek ubitih glede na spol napadalca	30
Grafikon 3: Število ženskih napadov glede na leto.....	30
Grafikon 4: Cilji, ki jih ženske izberejo za svoj napad	31
Grafikon 5: Napadi glede na orožje	31

KAZALO SLIK

Slika 1: Hidžab	16
Slika 2: Al-amira	17
Slika 3: Nikab.....	17
Slika 4: Džilbab.....	18
Slika 5: Abaja.....	18
Slika 6: Burka.....	19
Slika 7: Čador.....	19
Slika 8: Khimar	20
Slika 9: Pripadnice brigade Al-Khansaa.....	32
Slika 10: Pripadnice brigade Al-Khansaa med orožnimi vajami	33
Slika 11: Pripadnice brigade Al-Khansaa, ko peljejo vklenjene spolne sužnje	33

KAZALO TABEL

Tabela 1: Ženski teroristični napadi	27
Tabela 2: Samomorilski napadi 1982–2015	29

SEZNAM TUJIH IZRAZOV

Koran	sveta knjiga muslimanov
Al Khansaa	vseženska milica
sura	poglavje v Koranu
ajet	verz v Koranu
hadisi	Mohamedovi govori

1 UVOD

V diplomski nalogi obravnavamo problematiko vključevanja islamskih žensk v ekstremistično delovanje, katerega nosilci so različne teroristične organizacije, njihovo delovanje pa domnevno temelji na naukih islamske religije (Islamska država, Hamas, Boko Haram itd.). Klasični islam ne opredeljuje vloge ženske v bojevanju na način, kot je to zapovedano za moškega – razen v primeru »osebnega džihada« (Harcet, 2010, str. 473).

Zanima nas predvsem, kaj želijo ženske s sodelovanjem v ekstremističnih gibanjih doseči in kakšni so njihovi razlogi za takšna dejanja. Morda gre pri sodelovanju žensk v takšnih napadih zgolj za motive iz verskih razlogov ali pa se za tem skriva še kaj drugega.

Islam pomeni popolno predanost Bogu oziroma Alahu. Kaj so islamisti pripravljeni storiti v imenu vere, lahko ves čas spremljamo prek medijev. Večina podatkov govori o tem, da so islamski teroristi predvsem moški, vendar smo bili v zadnjih letih priča napadom t. i. črnih vdov¹ – čečenskih žensk, ki so sodelovale v napadih na nekatere cilje v Moskvi (Dnevnik, 2006).

Zaradi omenjenih dogodkov smo se začeli spraševati, kakšen je položaj žensk v islamu, in hitro naleteli na nasprotujoče si podatke. Predanost Alahu ni omejena s spolom, raso ali položajem, ki ga ima oseba v družbi. V resničnem svetu pa je drugače.

Del diplomskega dela je namenjen opisu vloge islamskih žensk, njihovih pravic in običajev v tradicionalnih muslimanskih družbah.

Med svojim raziskovanjem in prebiranjem raznih gradiv smo ugotovili, da nekatere ženske, pripadnice islama, podpirajo stare navade in običaje. Mnogo laže bi bilo, če bi se ženske poenotile in se borile za svoje pravice, vendar ni tako. Obstajajo skupine žensk, ki nadzorujejo druge ženske, ali spoštujejo tradicijo. Ena bolj znanih je vseženska milica Al Khansaa. (RTVSLO, 2015).

Namen naloge je izpostaviti vprašanje, zakaj se muslimanske ženske odločijo za sodelovanje v terorističnih akcijah in ali islamska vera dejansko opredeljuje takšno vlogo žensk. Obenem nas zanima, na kakšen način takšna dejanja vplivajo na položaj žensk v islamski družbi.

Z opredelitvijo ciljev skušamo opredmetiti namen in udejanjiti zamišljeno smer raziskovanja. Cilji so naslednji:

¹ Črne vdove so ženske, ki želijo maščevati izgubo svojih ubitih mož ali sorodnikov. Delujejo na severu Kavkaza, v zadnjih letih so sodelovale pri številnih napadih v Moskvi (Kogoj, 2012, str. 10).

- predstaviti boj žensk v islamu za enakopravnost nasproti moškim. Preverili bomo, ali odločitev za teroristične akcije kakor koli vpliva na omenjeno razmerje;
- opredeliti dejavnike, ki domnevno vplivajo na porast podpore mučeništvu žensk;
- raziskati, na katerih mestih v sveti knjigi Koran obstajajo indici za ekstremistično delovanje žensk;
- ugotoviti, na kakšen način se je v islamskih državah razvijal feminizem;
- predstaviti delovanje brigade Al Khansaa in primere ženskega terorizma.

V skladu z opredeljenim namenom in cilji naloge smo oblikovali raziskovalno vprašanje, ki se glasi: Ali lahko procesi modernizacije islamske religije pozitivno vplivajo na položaj žensk v islamski družbi?

Glede na opredeljeno raziskovalno vprašanje ter opisani namen in cilje naloge bomo v raziskovalnem procesu preverili naslednje hipoteze:

H1: Razlogi, ki motivirajo islamske ženske za sodelovanje v terorističnih napadih, niso samo ideološke in verske narave, temveč tudi socialne.

H2: Ženske se po vzoru bratovščin povezujejo v sestrtstva, ki pa se med seboj razlikujejo glede na interpretacijo islama.

H3: V skladu s klasičnim islamom ženske niso poklicane k džihadu na takšen način kot moški, a kljub temu število žensk, ki sodelujejo v ekstremističnih dogodkih, narašča.

K proučevanju raziskovalnega problema smo pristopili z več metodami. S pomočjo zgodovinske in opisne metode smo začeli proučevati zgodovino islama in njegove značilnosti, kar je bilo nujno za lažje razumevanje tematike. Pregledali in analizirali smo dostopno gradivo, ki je obsegalo monografije, znanstvene članke, publicistiko, spletne strani in drugo.

V teoretičnem delu naloge smo uporabili metodo sinteze za vzpostavitev skupnega teoretskega izhodišča naloge.

Analizirali smo muslimansko sveto knjigo Koran in posebej izpostavili verze, ki domnevno napotujejo muslimane v sveto vojno.

Za namen naloge smo analizirali nekatere razpoložljive statistične podatke, predvsem tiste, ki prikazujejo število žrtev, namen in cilje terorističnih napadov.

Kot del poglobljene analize v nalogi smo raziskali način poročanja t. i. zahodnih medijev o terorističnih napadih ter na kakšen način konstruirajo fenomen terorističnih dejanj, zlasti tistih, v katerih imajo ženske pomembno vlogo.

V zaključku diplomske naloge smo svoje ugotovitve strnili z metodo sinteze.

Sledeči pojmovnik obsega izraze, ki so nujni za obravnavo izbrane tematike.

- **Islam.** Beseda pomeni poslušnost in mir s predanostjo Alahovi volji. Pripadniki islama so muslimani. Islam je druga najbolj razširjena religija na svetu, takoj za krščanstvom. (Religije, 2016).
- **Mohamed** je začetnik islamske religije, kateremu je angel Gabrijel posredoval božanska razodetja.
- **Koran** je islamska sveta knjiga, najpomembnejši vir islamskega prava.
- **Terorizem** je organizirano nasilno dejanje, ki je uperjeno proti civilistom z namenom ustrahovanja širše okolice.
- **Džihad.** V splošnem besedo džihad uporabljamo kot prevod sintagme sveta vojna. Beseda izvira iz glagola džahada in pomeni stremeti oziroma truditi se. V islamskem svetu džihad največkrat porabljajo za opis katerega koli prizadevanja v božjem imenu.
- **Islamske feministke** so ženske, ki kritizirajo tradicionalne interpretacije islama, ker jih pogosto omejujejo.
- **Sestrstva** so skupine, v katerih se združujejo ženske, ki si delijo ideologijo salafističnega džihada.
- **Al-Khansaa** je vseženska milica, teroristična skupina, ki skrbi za uveljavljanje islamskega prava na območjih, ki jih imajo pod nadzorom skrajneži.

2 ISLAM

2.1 ZGODOVINA

Leta 570 ali 571 je bil v Meki rojen Mohamed Ibn Abdulah. Bil je član klana Hašim, ki je od konca 5. stoletja vladal Meki. Okoli leta 595 se je poročil z bogato vdovo Hadidžo, kar je pomenilo veliko prelomnico v njegovem življenju. Kot otrok je bil namreč sirota, poroka pa mu je zagotovila ekonomsko varnost. V svojem življenju se je pogosto umikal meditirat v votlino na hribu Hira. Prav tam je doživel svoje prve vizije in glasove, ki naj bi bili božansko razodetje. V islamski tradiciji zasledimo, da naj bi mu spregovoril angel Gabrijel. Ta prvi dogodek ga je prestrašil in zaupal se je ženi. Med naslednjimi obiski votline je prejel nova razodetja, s katerimi se je poistovetil, in postal prepričan, da mu je namenjena vloga božjega glasnika. Njegovo versko prepričanje do takrat je vsebovalo elemente politeističnih verovanj, nagibal pa se je tudi že k monoteizmu. Po razodetju je utemeljil novo vero islam, čeprav bi zanjo lahko dejali, da je nova zgolj v smislu, da se je oddaljila od stare politeistične religije. Tudi sam Mohamed je dejal, da je le obnovil resnično vero, ki so jo izražali preroki. To novo vero je sprva pridigal zgolj članom svoje družine in prijateljem, ki jih je spreobrnil, da so postali muslimani. Spreobrnjenci so bili večinoma mladi in iz nižjih družbenih slojev, premožnejši ter vplivnejši prebivalci Meke so novo vero povečini zavračali (Šterbenc, 2011, str. 93–100).

Islam je zapovedoval, da mora vsak verjeti zgolj v enega Boga in ga prositi odpuščanja grehov, pomagati drugim, pogosto moliti, opustiti hlepenje po materialnem bogastvu, živeti krepostno življenje in se vzdržati goljufanja, opustiti ubijanje novorojenih deklic v puščavi ter verjeti v končno odgovornost za svoja dejanja. Ko je Mohamed začel islam pridigati javno, je vse bolj poudarjal zahtevo po monoteizmu in s tem napadal politeistična verovanja bogatejših prebivalcev Meke. Tako so vedno bolj začeli nasprotovati novi religiji, saj so se bali, da bi ogrozila njihovo poslovno dejavnost. Leta 619 sta mu umrla žena, ki je bila njegova velika podpornica, in stric Abu Talib, ki ga je kot vodja klana Hašim ščitil pred sovražniki, čeprav nikoli ni sprejel islama. Mohamed je spoznal, da svoje vere v Meki ne bo mogel uveljaviti, in začel razmišljati o selitvi v drugo okolje na Arabskem polotoku. Leta 612 so prebivalci Jasriba izkazali zanimanje za islam in Mohameda povabili medse. V njem so videli predvsem človeka, ki bi lahko miril politične spore med njihovima vodilnima plemenoma. Priznali so mu vlogo vladarja mesta. Mohamed je svoje privržence iz Meke spodbujal k preselitvi v Jasrib, ki je po njegovem prihodu postal znan kot Medina. V Medini so se muslimani delili na dve skupini: tiste, ki so se priselili iz Meke, in tiste, ki so sprejeli islam in nudili zavetišče prišlekom (Šterbenc, 2011, str. 93–100).

Njihova vojska se je vojaško bojevala z meško politeistično skupnostjo, kamor se je leta 630 Mohamed zmagoslavno vrnil. Mesece kasneje je sledil njegov povratak v Medino, kjer je postal državnik. K njemu so prihajali odposlanci različnih plemen Arabskega polotoka, ki so mu obljubljali zvestobo. Prebivalce Arabskega polotoka je začel povezovati islam, razlike med plemeni naj bi izginile, verniki pa naj bi se med seboj obravnavali kot bratje. Edini razlike, ki naj bi bile med njimi, so bile le v stopnji njihove pobožnosti. Leta 632 je

Mohamed vodil ritual romanja v Meko, ki so se ga udeležili njegovi najpomembnejši spremljevalci in množica drugih muslimanov. Dva meseca po vrnitvi v Medino je zbolel in umrl, zato se je to romanje v spomin muslimanov vtisnilo kot njegovo poslovilno romanje (Šterbenc, 2011, str. 93–100)

Ker ni imel naslednika, se je po njegovi smrti v muslimanski skupnosti vzpostavil institut kalifata. Nasledil ga je kalif Abu Bakr. V času svojega kalifata je vodil vojne apostazije in konsolidiral oblast muslimanske skupnosti nad celotnim Arabskim polotokom. Za njim je prišel na vrsto kalif Omar Ibn Al Hataba. V njegovem času je prišlo do velike ozemeljske širitve njihove skupnosti in nastajal je muslimanski imperij. V času tretjega kalifa, Osmana Ibn Afana, so se širitve še vedno nadaljevale. Zasedli so celoten Iran in del severne Afrike zahodno od Egipta. Četrty kalif je bil Ali. Nesoglasja med njegovo in družino kalifa Osmana so privedla do prve državljanske vojne. Ali je bil med vojno ubit. Naslednji kalif je bil Muavij Ibn Abi Sufjan, ki je utemeljil omajadsko dinastijo (Šterbenc, 2011, str. 93–100).

Islamski imperij je v tem času doživel največjo ozemeljsko razširitev – segal je vse od Pirenejev do meje s Kitajsko. Zaradi velikih širitev so se pojavljale delitve med muslimani in nemuslimani, ki so vodile v konflikte. Naslednji vladar, Omar II., je spoznal, da bo moral biti imperij muslimanski in da ne bo vzdržal, če se bo preveč poistovetil z Arabci. Vse nearabsko prebivalstvo je bilo treba spreobrniti v islam, kar je trajalo zelo dolgo. Po uporu je leta 750 oblast prevzela družina Abasidov. V času njihovega vladanja je islamski imperij dosegel svoj največji ekonomski, znanstveni in kulturni razcvet. Mongoli so leta 1258 z vdorom končali abasidski kalifat in sledilo je obdobje mongolskih nasledstvenih držav. Ob koncu 15. in 16. stoletja so bili po propadu mongolskih držav oblikovani trije veliki islamski imperiji: safavidski, osmanski in mogulski. Poleg teh treh imperijev pa so obstajali tudi sultanati od Afrike do Kitajske in jugovzhodne Azije. Leta 1722 je vojska iz Afganistana zrušila safavidski imperij, osmanski in mogulski pa sta se ves čas soočala z upadanjem svoje gospodarske, politične in vojaške moči, kar je vodilo do šibkih državnih tvorb. Zaradi tega niso mogli konkurirati velikim evropskim silam, ki so začele prodirati v njihov svet in si ga začele podrežati. V začetku 20. stoletja je bil ves muslimanski svet pod kolonialno vladavino velikih evropskih sil. To obdobje je pustilo močne posledice v muslimanskem svetu. Večji del današnjih teritorialnih muslimanskih držav so dobili evropski kolonialni gospodarji (Šterbenc, 2011, str. 93–100).

Danes je islam druga največja in najhitreje rastoča religija na svetu. Kljub temu da je najmlajša velika svetovna religija, je imela leta 2010 že 1,6 milijarde pripadnikov, kar je 23,4 odstotka svetovnega prebivalstva. Po napovedih naj bi se do leta 2030 njihovo število povečalo na 2,2 milijarde pripadnikov. Na svetu obstaja več kot 50 muslimanskih držav, ki so si med seboj različne glede na družbene, ekonomske, ideološke, institucionalne ter politične oblike, vsem pa je skupen islam (Šterbenc, 2011, str. 100).

V samo desetih državah na svetu živita kar dve tretjini muslimanov, od tega je šest držav v Aziji, tri so v Severni Afriki in ena v Podsaharski Afriki. 972,6 milijona muslimanov živi v azijsko-pacifiški regiji, 315,3 milijona jih živi na Srednjem vzhodu in Severni Afriki, v Podsaharski Afriki je 240,6 milijona muslimanov, v Evropi jih je 38,1 milijona in v obeh

Amerikah skupaj 4,6 milijona muslimanov. Po podatkih iz poročila o razpršitvi muslimanske populacije iz leta 2009 jih je v Evropi največ v Nemčiji, sledijo ji Francija, Albanija, Kosovo, Združeno kraljestvo, Bosna in Hercegovina, Nizozemska, Bolgarija in Makedonija. Še nekaj manj kot 4 milijone muslimanov pa živi v ostalih državah Evrope (Flisar, 2012, str. 19).

2.1.1 PET STEBROV ISLAMA

Obstaja pet osnovnih stebrov islama, ki ga formalno razlikujejo od drugih religij. Vsak musliman mora izpolnjevati te dolžnosti, izvzeti so otroci, starejši in bolniki. Stebri islama so običajno navedeni na začetku islamskih pravnih priročnikov.

Stebri so (Smrke, 2000, str. 274–275):

- **šahada** – izpoved vere v enega Boga. Šahada se glasi (Koran 1999 v: Smrke, 2000, 274): »(Pričujem, da) Ni drugega Alaha razen Alaha, in Mohamed je njegov prerok.« Človek postane musliman z izpovedovanjem šahade pred pričami. Šahada je tudi zadnje, kar musliman izreče pred smrtjo;
- **salat** – dnevna molitev. Šiti naj bi jo izvajali trikrat dnevno, suniti pa petkrat. Ni nujno, da se molitev izvaja v mošeji, razen ob petkih opoldne, ko je obvezna za vse moške. Takrat k molitvi kliče mujezin, ki se povzpne na minaret. Molitve vodi imam, izvajajo se na preprogah, moški morajo biti bos, umiti in gologlavi;
- **zakat** – miloščina. Po koranu je dajanje pomoči revnejšim dejanje pobožnosti. Miloščino imajo vključeno v davčni sistem in znaša 2,5 odstotka dohodkov;
- **saum** – post v času ramadana od sončnega vzhoda do zahoda. V tem času verniki preberejo celotni Koran, vsako noč eno tridesetino. Izvzete so nosečnice, otroci do dvanajstega leta in osebe, ki so na poti;
- **hadž** – romanje v Meko. Musliman naj bi vsaj enkrat v življenju obiskal Meko, če je fizično in finančno to zmožen izvesti.

2.2 VIRI ISLAMSKEGA PRAVA

Za primarna vira islamskega prava štejemo Koran in suno. Sekundarna vira sta gijas in idžma, vendar nista enakovredna primarnima viroma.

Koran je islamska sveta knjiga, v kateri so zapisana razodetja, ki jih je prejemal Mohamed od Gabrijela v letih od 610 do leta 632. Je najpomembnejši vir šeriatskega prava in obravnavajo ga kot božjo besedo v najvišji, absolutni stopnji. Sestavljen je iz 114 delov, imenovanih sure. Sure se po obliki in dolžini razlikujejo, naprej se delijo še na verze. Ti verzi so temeljne enote razodetja. Najdaljša sura vsebuje 286 verzov, najkrajša pa le tri. Sure večinoma obravnavajo več različnih tematik in niso vsebinsko zaključene. Vsaka ima svoje ime, ki pa ne odseva njihove vsebine. Namen poimenovanja sur je bil zgolj v njihovem medsebojnem razlikovanju (Šterbenc, 2011, str. 103).

Sporočila v Koranu odgovarjajo na konkretne življenjske situacije, v katerih se je znašel Mohamed, odgovarjajo na vprašanja njegovih privržencev in nasprotnikov, razlagajo

trenutna dogajanja v tistem času, navedena so pravila za muslimane. Pravila za enako situacijo so zapisana v različnih verzih in se razlikujejo. Zaradi tega so islamski strokovnjaki za Koran sprejeli pravilo abrogacije za rešitev takšnih težav. Pravilo abrogacije določa, da najpozneje razodeti verz za neko zadevo odpravlja veljavnost vseh pred tem razodetih verzov, ki obravnavajo isto zadevo in so si v nasprotju. Prav iz tega razloga vsebuje standardna egipčanska izdaja Korana natančen, kronološki vrstni red razodetja sur² (Šterbenc, 2011, str. 103-104)

Suna je drugi primarni vir islamskega prava. To je skupina spisov s pravili, ki jih je s svojim ravnanjem postavil Mohamed. Muslimani se morajo ravnati po njegovemu zgledu. Vsebuje moralna in etična stališča, zapovedi in prepovedi ter vrednotenja. V zgodnjem obdobju islama ni pomenila zgolj Mohamedove sune, ampak suno dobočenega območja. Suna dobočenega območja je bila pogosto združena s prepričanjem o idealnem vedenju, ki je veljalo za normo. To nam pove, da se je islam razvijal različno glede na kraje, od koder so izhajale različne sune. V kasnejšem času so pričevanja privržencev o Mohamedovem vedenju zbrali in zapisali v zbirke, ki se imenujejo hadis. Hadis torej predstavlja ustno izročilo, suna pa prakso (Harcet, 2007, str. 32).

Gijas ali analogija pomeni reševanje islamskega vprašanja, ki ni točno rešeno s primarnima viroma islamskega prava, s pomočjo razumskega sklepanja. Njegov namen je odkriti smisel zakona, ki bi ga lahko uporabili v podobnih primerih. Odločitve, sprejete po gijas, so le osebna mnenja in niso zavezujoča. Zaradi tega je gijas sekundarni pravni vir islama in ni enakovreden Koranu in suni (Mernik, 2015, str. 15).

Idžma je drugi sekundarni islamski pravni vir. Pomeni soglasje islamskih strokovnjakov o določenih pravnih vprašanjih. Poleg tega je idžma ključni dejavnik pri prenovi in razvoju islamskega prava (Grassman, 1999, str. 493).

2.3 DELITEV ISLAMA

Do delitve enotne skupnosti islamskih vernikov je prišlo po Mohamedovi smrti. Težave so nastale zaradi različnih mnenj glede izbire njegovega naslednika ter posledičnih političnih nesoglasij med skupinama sunitov in šiitov. Tako suniti kot šiiti verujejo v Koran, njihove razlage glede zgodovine islama in načina nadaljnjega vodenja po Mohamedu pa se razlikujejo.

2.3.1 SUNITI

Suniti so menili, da mora biti naslednik izbran na podlagi soglasja v skupnosti vernikov, v teoriji in praksi spoštujejo suno. Priznavajo pet zakonskih statusov vsakega dejanja, ki so: obvezno, prepovedano, priporočljivo, kaznivo in dopustno. So prevladujoča skupina, saj tvorijo kar 85 do 90 odstotkov vseh muslimanov po svetu. Pojavljajo se v Srednji Aziji, Turčiji, Afriki ter na vsej indijski podcelini.

² Sure so poglavja v Koranu. V njem jih je 114.

2.3.2 ŠIITI

Šiiti so manjšinska skupina, saj predstavljajo le 10 do 15 odstotkov vseh muslimanov po svetu. Živijo na področju Iraka in Irana. Odločilni pomen pripisujejo obravnavi instituta imama. To je zanje vodja, ki naj bi bil nezmotljiv in edini pravi razlagalec islama. Poudarjajo trpljenje, mučenštvo in preganjajo vse, ki si vero predstavljajo drugače kot oni.

2.4 DŽIHAD

V zadnjem času v medijih večkrat zasledimo besedo džihad. Uporabljajo jo kot prevod besedne zveze sveta vojna. Vendar beseda džihad izvira iz glagola džahada, ki pomeni stremeti ali truditi se. Besedo džihad v islamskem svetu največkrat uporabljajo za opis katerega koli prizadevanja v Alahovem imenu (Muslimanska skupnost Ahmadija, 2016).

Koran je osnova islama, zato je treba iskati pomen besede džihad tudi tam. V njem se beseda džihad pojavi zgolj trikrat, skupaj z izpeljankami pa enaintridesetkrat (Debeljak, 1995, str. 53). V treh spodaj navedenih ajetih³ je uporabljena beseda džihad. V prvem ajetu lahko iz konteksta besedila razumemo, da izraz džihad pomeni truditi se in da ne napeljuje na kakršne koli konflikte.

»Reci: Če so vam vaši očetje, in sinovi vaši, in bratje vaši, in žene vaše, in rod vaš, in posest vaša, ki ste si jo pridobili, in trgovsko blago, za katerega se bojite, da ga ne boste mogli prodati, in hiše vaše, v katerih se prijetno počutite – ljubši od Alaha in Njegovega Odposlanca in od truda (džihad) za Njegovo stvar, potem počakajte, dokler se Alah ne odloči. In Alah ne bo grešnikom pokazal prave poti« (9:24).

V naslednjih dveh ajetih izraz džihad pomeni prizadevati si. Menimo, da bi prvi izmed njiju lahko napeljeval tudi na konflikte, saj veleva, naj se ne posluša nevernikov in se prizadeva delovati proti njim z vso silo. V takšnem primeru bi lahko izraz džihad povezali tudi z izrazom sveta vojna.

»Zato ne poslušaj nevernikov in prizadevaj si (džihad) proti njim z vso svojo silo« (25:52).

»O, Verniki! Če ste šli, da si prizadevate (džihad) na moji poti in da si pridobite mojo naklonjenost, ne imejte Mojih in vaših sovražnikov za prijatelje, ne ponujajte jim ljubezni. Kajti zanikajo resnico, ki je prišla k vam, in izganjajo Preroka in vas zato, ker v Alaha gospodarja vašega, verjamete ...« (60:1).

Besede, ki so v Koranu uporabljene za boj, so: qital – ubijanje, harb – vojna, sira's – boj, ma'araka – bitka (Šebenik, 2004, str. 50).

Naslednji ajeti govorijo o boju, ki je namenjen vernikom kot preizkušnja njihove vere.

³ Ajet ali verz (Al-Daghistani, 2016).

»Predpisan vam je boj, pa vam je mrzek! Vendar! Mogoče nečesa ne marate, pa je dobro za vas! Mogoče pa nekaj ljubite, pa je za vas slabo! Bog ve, vi pa ne veste« (2:216).

Spodnji ajet napeljuje na boj proti vsem, ki so druge vere, kajti niso predani resnični veri – islamu.

»Bojujte se proti onim, ki ne verujejo v Boga in v Poslednji dan in ne prepovedujejo tistega, kar je prepovedal Bog in njegov Prerok in niso predani resnični veri – izmed tistih, ki so prejeli Knjigo – dokler ne pristanejo in iz roke izplačajo davek in so ponžni« (9:29).

Naslednji ajet razumemo, kot da je treba nevernike v boju psihično uničiti na kakršen koli način, potem pa se jih lahko pomilosti, osvoboditi. Pomemben je zgolj cilj in ne način, kako se pride do njega.

»Ko v boju naletite na one, ki ne verujejo, sekajte po njihovih vratovih, dokler jih ne dotolčete, nato pa jih, pozneje, bodisi pomilostite, bodisi osvobodite proti odkupnini!« (47:4).

V Koranu zasledimo tudi ajete, ki govorijo o tem, da bodo tisti, ki verujejo in se bojujejo za Boga, nagrajeni. Največ so vredni tisti, ki se borijo za Boga, ne ozirajoč se na lastno življenje, nam sporoča spodnji ajet.

»V Božjih očeh so vrednejši tisti, ki verujejo in zapuščajo domove, ki se bojujejo na Gospodovi poti, ne oziraje se na lastno imetje in življenje. Ti bodo dosegli cilj!« (9:20).

Vernikom, ki se borijo v imenu Boga, so obljubljeni nagrade, nam sporočata naslednja ajeta.

»Njihov Gospodar jim pošilja radostno vest, da bo milosten in blagohoten z njimi in da jih bo popeljal v rajske vrtove, v katerih bodo nenehno uživali« (9:21).

»/.../ za vedno bodo ostali v njih. Gospodova nagrada je res velika!« (9:22).

Za zaključek glede bojevanja proti nevernikom najdemo tudi ajet, ki narekuje, kdaj naj se boj konča.

»Po koncu svetih mesecev pobijajte mnogobožce, kjer jih le najdete! Zaslužnjujte jih in obkoljujte, povsod jim pripravljajte zasede! Če se skesajo in začnejo moliti ter deliti miloščino, jih pustite pri miru, zakaj Gospod zares odpušča in je milosten« (9:5).

Ta ajet lahko povežemo s terorističnim napadom, ki se je zgodil novembra 2015 v Maliju. Džihadisti, ki so napadli hotel in zajeli take, so izpustili muslimane, ki so znali citirati Koran.

2.4.1 KATEGORIJE DŽIHADA

Obstajajo tri kategorije džihada: džihad akbar, džihad kabir in džihad asgar. Džihad akbar je največji džihad in predstavlja boj za izboljšanje samega sebe. Obvezen je za vse

muslimane, od njihovega rojstva do smeti. To je boj proti skušnjavam, kot so poželenje, pohlep in podobno. Lahko rečemo, da je pot človeka od prvotnega stanja človeškega bitja do stanja, v katerem je njegova duša disciplinirana do te mere, da nadzoruje misli in dejanja (Muslimanska skupnost Ahmadija, 2016).

Džihad kabir je veliki džihad, ki predstavlja širjenje sporočil Korana. Sporočila je treba širiti modro, strpno in s spoštovanjem do drugih in njihovih prepričanj. Zadnja kategorija je džihad asgar, mali džihad. Je na najnižji ravni in predstavlja obrambni džihad. Muslimani lahko uporabljajo orožje samo za samoobrambo, kadar so preganjani in jim je ogroženo življenje. (Muslimanska skupnost Ahmadija, 2016).

2.4.2 ŽENSKI DŽIHAD IN NJEGOVI ZAČETKI

Za razliko od moških ženske niso poklicane k džihadu po klasičnem islamskem učenju. Svoj džihad opravijo z romanjem v Meko. V primeru, da džihad postane osebna zaveza, pa so k njemu poklicane tako kot moški. Takšno stališče daje razumeti, da so mučenice dovoljene in obstajajo ne glede na to, kaj in kako veleva tradicionalni islamski nauk. Ločimo dve vrsti džihada: džihad kot fard kifaya, kar pomeni, da je džihad dolžnost skupnosti, in džihad fard 'ayn, kar pomeni, da je džihad posameznikova obveza. V primeru džihad fard kifaya ženska nima ne pravice in ne dolžnosti, da se bojuje, kar pa ne velja za drugo vrsto džihada. V primeru džihad fard'ayn je ženska osebno zavezana, da izpolni svoj džihad. Ženske so upravičene do vojaške vzgoje, da lahko izpolnijo svojo obveznost, če pride do tega (Harcet, 2010, str. 477).

Vse večje je število žensk, ki so poklicane k napadom, prevzemajo vodilne vloge v terorističnih organizacijah in se postavljajo ob bok moškim. Od faze, v kateri so terorističnim organizacijam pomagale predvsem iz ozadja, se vse bolj aktivno vključujejo v dejanski terorizem in napade (Habič, 2012, str. 35).

To nam da vedeti, da se število muslimank, ki se angažirajo v nacionalističnih in radikalnih islamskih skupinah, veča. Že v Mohamedovem času in času po njegovi smrti so se ženske borile v islamskih osvajalskih bitkah. Veliko je bilo podpornic, nekatere pa so bile prave predhodnice današnjih šahid. Um'Umara je ena izmed prvih žensk, ki so se udeleževale v džihadu. Leta 625 se je z možem in s sinovoma odpravila na bojišče pomagat ranjencem, vendar je tam poprijela tudi za orožje. Harcet (2010, str. 475–476) navaja, da je v izročilih zabeleženo, da so bile poleg nje še štiri ženske.

V tistem času so se džihada udeleževale tudi Mohamedove sorodnice. Njegova žena Ajša je leta 656 celo vodila bitko pri Basri, vnukinja Zajnab bint Al se je borila v bitki pri Karbali in teta Safija se je borila v bitki na Hendeku. Zgled sodobnim mučenicam so prav te ženske. Iz kasnejšega obdobja med devetim in enajstim stoletjem govorijo podatki o bojevnih, imenovanih mutarajjulat. Mohamed jih je preklel, ker so se vedle in oblačile kot moški. Takšni primeri nam jasno povedo, da v času Mohameda ženskam ni bilo prepovedano sodelovati na bojiščih, lahko so se borile za islam, čeprav v podobnih islamskih zbirkah ne najdemo točnih zapisov o tem, ali se ženske lahko posvetijo džihadu

ali ne. Vseeno tradicionalno islamsko učenje ni naklonjeno aktivni udeležbi žensk v džihadu. Ženski džihad naj bi bil, da z molitvijo podpirajo in spodbujajo svoje može in sinove pri njihovem džihadu. Prav tako naj bi bil materin džihad, da ima veliko otrok in jih vzgoji v šahide. Nekatere gredo celo tako daleč, da ponosno zatrjujejo, da bi jim bilo v največjo čast, če bi njihovi sinovi izvedli samomorilski napad. Nekaj, kar je povsem absurdno, je njim v ponos (Harcet, 2010, str. 475–476).

Ženske šahide so ponos in sramota obenem. Porast števila mučenic nas vodi do vprašanja, kaj se dogaja z moškimi mučeniki. Po mnenju nekdanjega ambasadorja kraljevine Savdske Arabije ni več močnih in možatih arabskih vodij. Svoje mnenje glede samomorilskih napadalk je spremenil tudi vodja Hamasa, ki je sprva zavračal možnost ženskih teroristk. Leta 2004 se je v imenu Hamasa razstrelila prva ženska. Radikalni muslimani poskušajo upravičiti udejstvovanje žensk v džihadu (Harcet, 2010, str. 476).

Mučenik, ki se žrtvuje za Boga, bo nagrajen v raju. Odpuščeni mu bodo grehi, lahko bo posredoval za sedemdeset svojih sorodnikov pri Bogu in dobil bo dvainšestdeset hurij. (Harcet, 2010, str. 477). Hurije so device, ki so omenjene tudi v Koranu v naslednjih ajetih:

»*Tako bo! Poročili jih bomo z devicami z velikimi očmi*« (44:54).

»*Poležavali bodo na divanih, postavljenih v vrste. Oženili jih bomo z rajskimi devicami*« (52:20).

Nekateri islamski učenjaki takšnemu dobesednemu tolmačenju oporekajo, saj menijo, da to zgolj pomeni, da bo nagrada tako popolna in lepa kakor ženska. V primerih iz prakse iz Palestine pa vidimo, da tam obstaja močno prepričanje o devicah, o njih učijo v šoli, o njih pišejo v medijih. Tudi radikalni ideologi pritrujejo dobesednemu razumevanju izročila o devicah, s čimer novačijo mlade moške za mučenštvo. Za ženske šahide v raju ni predvidenega ničesar podobnega hurijam. V raju naj bi bile nagrajene tako, da bodo združene s svojo družino, neporočene ženske pa bodo v raju poročene z nekom iz raja. Znana je tudi druga interpretacija, ki pravi, da je lahko šahida⁴ ena izmed dvainšestdesetih devic, ki čakajo na svojega mučenika, da pride tja (Harcet, 2010, str. 478)

2.5 ISLAMSKI FUNDAMENTALIZEM

Pojem fundamentalizem so prvi začeli uporabljati ameriški protestanti v prvih desetletjih 20. stoletja. Sebe so začeli imenovati fundamentalisti, da bi se tako ločili od bolj liberalnih protestantov. Njihov namen je bil vrnitev k temeljem krščanske tradicije, ki so jo enačili z dobesedno razlago Svetega pisma (Šterbenc, 2011, str. 79).

⁴ Šahida ali islamska mučenica (Harcet, 2010, str. 474).

Pojem fundamentalizma je najprimernejši za označevanje religijskih gibanj, ki od sedemdesetih let prejšnjega stoletja postajajo vse pomembnejša. Izraz fundamentalizem implicira razlikovanje od tradicionalizma in konservativizma. Pripadniki fundamentalizma se učinkom sekularnega življenja ne podrejujejo, temveč se odzivajo s svojimi idejami, besedami, v skrajnih primerih pa tudi z nasiljem. Borijo se za svoj nazor, ki so ga podedovali ali sprejeli in ga ves čas krepijo. Najmočnejši so tisti, ki so prepričani, da so poklicani k izvajanju volje Boga ali Alaha in se borijo pod njegovim vodstvom. Borijo se proti vsem tistim, ki o tej volji dvomijo (Šterbenc, 2011, str. 79).

Značilnosti fundamentalizma so predvsem naslednje (Šterbenc, 2011, str. 83):

- je način mišljenja v verskih skupnostih,
- oblegani verniki na tak način skušajo zaščititi svojo identiteto,
- verniki menijo, da je njihova verska identiteta ogrožena, zato oživljajo prakse iz zgodovine,
- na novo oživljene prakse naj bi jim služile kot branik pred neverniki.

Konec sedemdesetih let prejšnjega stoletja se je fundamentalizem začel množično pojavljati v medijih. Tako so tudi mediji krivi, da je pojem fundamentalizma postal izključno povezan z islamom. Pozornost so z zahoda preusmerili na vzhod, ne glede na to, da so se fundamentalistične organizacije pojavljale v vseh svetovnih religijah. Najpomembnejša razlika med islamom in ostalimi religijami je ta, da islam ne ločuje med državo in religijo. Po islamskem pravu osebno in družbeno vedenje izhajata iz božje avtoritete in milosti, kar vključuje tudi institucijo državnega poglavarja (Debeljak, 1995, str. 30–34). Islamski fundamentalisti so odgovor na pojav modernizacije, ki ji nasprotujejo. Zavračajo zahodni demokratični sistem, ker je po njihovem mnenju neuspešen, sami pa so se začeli vračati h koreninam in obnavljanju svoje verske pripadnosti. V skrajnosti so šli v odnosu do žensk: odvzeta jim je ekonomska pravica, omejene so na določene javne prostore, morajo se zakrivati, da se skrijejo pred pogledi tujih moških, moški se do svojih žena obnašajo zaničljivo (Ali, 2002, str. 63–68). Ženske so že zaradi manjših, absurdnih prekrškov (razkrit obraz v javnosti, petje, smeh ...) usmrčene, in to brez kakršne koli uradne obsodbe (Fallaci, 2004, str. 106).

Najteže razumljiv vidik islamskega fundamentalizma je prav gotovo mučenje, ki je največja razlika med vzhodnimi in zahodnimi kulturami. Žrtvovanje svojega življenja s samomorom je znak največje predanosti Bogu.

3 ŽENSKÉ V ISLAMSKEM SVETU

3.1 ŽENSKÉ PRED POJAVOM ISLAMA

Ženske so bile pred pojavom islama še v slabšem položaju kot kasneje. Na področju Arabije so pred pojavom islama prevladovale plemenske družbe, ki so bile strogo patriarhalno urejene. Med njimi je bilo veliko nasilja, želja po bogastvu in imetju pa nekaj vsakdanjega. Ženske naj bi bile zgolj lastnina moških. Moški so se lahko poročali s poljubnim številom žensk, poroke so bile brez kakršnih koli moralnih ali materialnih obvez. Z ženskami so lahko ravnali po svoji volji, lahko so se poročali z lastnimi sestrami, hčerami in materami. Za predislamskega Arabca je rojstvo hčere pomenilo znak nenaklonjenosti bogov, zaradi tega so jih, če jih niso mogli prodati za sužnje ali zamenjati za kakšno domačo žival, žive zakopavali v pesek (Sever, 2002, str. 12).

Podobne običaje so poznali tudi zunaj Arabije. V Perziji je bila ženska suženj, saj je bila zaprta, njihovi zakoni so dovoljevali prodajanje in kupovanje žensk. Nič bolj humani niso bili v odnosu do žensk Grki in Rimljani. Takšen pogled na ženske se kaže vse od antične Grčije in neprekinjeno do sodobnosti v judovsko-krščanski tradiciji. Njena bistvena lastnost je obvladovanje in podcenjevanje žensk kot pomanjkljivih bitij. Mohamed je želel izkoreniniti običaje iz predislamskega sveta, kjer žensk sploh niso obravnavali kot človeška bitja. Niso jim priznavali osnovnih pravic in svobode. V primerjavi s prejšnjimi obdobji naj bi Koran ženskam prinesel večjo enakopravnost z moškimi (Sever, 2002, str. 8).

3.2 PRAVICE ŽENSK V ISLAMU

Kadar govorimo o pravicah žensk v islamu, pridemo do nasprotujočih si informacij. Na eni strani srečamo zagovarjanje muslimanov in njihove vere, na drugi strani pa kritično stališče evropskih avtorjev. V nadaljevanju na kratko predstavimo oba pogleda.

V Koranu najdemo ajet, ki pravi, da je moški nad žensko, da ji je nadrejen, njen skrbnik, zaradi česar mu mora biti pokorna. Povzamemo lahko, da si moški in ženska nista enakopravna in nimata enakih pravic. To lahko sklepamo tudi po naslednjem ajetu:

»Moški so zaščitniki žensk, ker je Bog odlikoval ene nad drugimi in ker moški vzdržujejo ženske s svojim imetjem. Krepostne žene so zatorej poslušne in med moževo odsotnostjo skrbijo za vse potrebno. Zato jih varuje tudi Bog. Če katera od žena postaja nepokorna, jo sprva opomnite, nato se od nje ločite v postelji, in če je treba, jo tudi udarite. Če potem postanejo poslušne, jim ne recite več žale besede. Bog je zares vzvišen in velik!« (4:34).

Zagovorniki muslimanske vere poudarjajo naslednje pravice žensk (Islam, 2015):

- pravico do dela in služenja denarja,
- pravico do izobraževanja,
- pravico do posedovanja lastnega imetja, v njeno lastnino se mož ne sme vmešavati,
- pravico, da jo vzdržuje mož, kajti njej ni treba prispevati v skupno gospodinjstvo,

- pravico do izbire moža, ne da jo kdo silil v to dejanje,
- pravico do ločitve.

Navedene pravice ženske res imajo, vendar pod posebnimi pogoji. Ženske, ki delajo in se izobražujejo, nikjer ne smejo biti skupaj z moškimi, ne sme priti do mešanja spolov. Pravica do dela ni samoumevna – ženski mora mož dovoliti, da lahko dela. Pravico do ločitve lahko izkoristi samo pod posebnimi pravili, ki jih narekuje islamsko pravo. Med muslimani prihaja do dogovorjenih porok in v takšnem primeru največkrat ženska nima možnosti izbire moža. Pogoste so poroke med mladimi deklicami in starejšimi moškimi, v takšnih primerih zakonsko zvezo v njenem imenu sklenejo njeni skrbniki.

Smrke (2000, str. 276) v svoji knjigi Svetovne religije navaja, da islamske države zaznamuje izrazit patriarhalizem in da so ženske diskriminirane. V veliko državah nimajo volilne pravice, nimajo enakega dostopa do šol kot moški, v javnost ne smejo same.

Povsem samoumevna vožnja s kolesom ženskam v šiitskem Iranu ni dovoljena, v Savdski Arabiji ženske ne smejo obiskati nogometne tekme. V Afganistanu ne smejo opravljati nikakršnega dela izven doma, v sunitskem Sudanu je njihovo pričanje na sodišču brez vsake vrednosti. Običajno je zastiranje ženske s posebnimi oblačili, ki bodo opisana v nadaljevanju naloge. Uveljavljeno je obrezovanje žensk, ki se skupaj z zastiranjem prične ob prvi menstruaciji (Smrke, 2000, str. 276).

Stališče, da je ženska manj vredna od moškega, temelji na treh teoloških trditvah, ki jih zagovarjajo hadisi⁵, v Koranu pa zanje ni nikakršne podlage (Smrke, 2000, str. 278–279):

- Alah je najprej ustvaril moškega in iz njegovega rebra žensko (v Koranu nikjer ne piše, da je ženska ustvarjena iz moškega rebra, obstaja pa vrsta hadisov, ki po vzoru Biblije opisujejo, kako je ženska ustvarjena iz moškega rebra);
- ženska je zakrivila človekov »padec« (v Koranu ni pojmovanja človeškega »padca«, kajti zemlja ni pojmovana kot kazenska kolonija);
- ženska ni le ustvarjena iz moškega, ampak tudi za moškega (v Koranu ni nikakršnih zapisov, ki bi to potrjevali, znova so hadisi tisti, ki to narekujejo in jih upošteva večina muslimanov).

Smrke (2000, str. 279) Koran idealizira, saj meni, da ni krivec za nastalo hierarhijo med spoloma. Po njenem mnenju je bil namen Korana osvoboditi ženske položaja lastnine in statusa manjvrednih bitij ter jih narediti enakovredne moškemu. Tako je učinkovita strategija pri boju za pravice žensk v islamskih državah sklicevanje na Koran, kajti pri muslimanih ima Koran mnogo večjo veljavo kot sklicevanje na človekove pravice ter podobne mednarodne deklaracije.

⁵ Hadisi so Mohamedovi govori, skozi katere se interpretirajo besede islama (Sever, 2002, str. 16–17).

3.3 ZAKRIVANJE TELESA

Zakrivanje ženskega telesa ima svoj izvor v predislamskem arabskem svetu. Predislamski Arabci so svoje žene želeli zaščititi pred pogledi tujcev, saj so menili, da jih bodo tako obranili pred različnimi napadi (Harcet, 2007, str. 62). Tradicija zakrivanja telesa se je nadaljevala z islamsko vero. V Koranu najdemo splošne napotitve o skromnosti in zadržanosti žensk pri razkazovanju nakita ter zakrivanja s šalom in z ogrinjalom (Kerševan, 2003, str. 33). Ključne napotitve k zakrivanju dajejo naslednji ajeti:

»Reci vernikom, naj povešajo svoj pogled in zakrivajo svoj sram, to je za njih najbolj naravno, Bog je dobro poučen o tem, kaj počno. (31) In reci vernicam, naj povesijo pogled in zakrijejo sram, naj ne razkazujejo okrasja, razen tistega, ki je (običajno) na očeh, naj oprsje zagrnejo s šabom in naj ne razkazujejo okrasja nikomur, razen svojim soprogom, ali svojim očetom, ali očetom soprogov, ali svojim sinovom, ali sinovom svojih soprogov, ali svojim bratom, ali sinovom svojim bratov, ali sinovom svojih sestra, ali svojim ženskam, ali (sužnjam), ki jih posedujejo njihove desnice, služabnikom, ki nimajo več moških potreb, ali otrokom, ki ne vedo nič o ženski goloti. Ne topotajo naj z nogami, da bi pritegnile pozornost na okrasje, ki ga prikrivajo. Pokorite se Bogu, vsi skupaj, o, verniki! Morda se vam bo dobro godilo« (24:30-31).

Zgornji ajet narekuje vernikom naj povešajo pogled in zakrivajo svoj sram, saj je to najbolj naravno. Ženske ne smejo razkazovati svojega telesa tujcem, z njim ne smejo privabljeti pogledov. Prvi del ajeta omeni vernike, kar razumemo kot napotitev glede zakrivanja za oba spola, v nadaljevanju pa se osredotoči zgolj na ženske.

Drugi ajet že omenja ogrinjala, s katerim naj bi se verne ženske ognile, da bi bile na tak način lažje prepoznane in se jih ne bi nadlegovalo. Menimo, da je celotni ajet preveč osredotočen na ženske. Težko je razumeti, da je v njihovem svetu narobe, če se ženska ne zakrije. Iz vsebine mnogih ajetov kaj hitro ugotovimo, da je v islamu ženska v močno podrejenem položaju.

»O, Prerok! reci tvojim soprogam in hčeram in vernim ženskam, naj se zagrnejo z ogrinjalom, tako bodo najlažje prepoznane in se jih ne bo nadlegovalo. Bog odpušča in je usmiljen« (3:59).

Zadnji ajet, ki daje napotitve glede oblačenja, se navezuje na starejše ženske. Zanje ni greh, če se ne zakrijejo, je pa vseeno priporočljivo. Torej se jim ni treba zakriti, a je bolje zanje, če se, torej se bodo zaradi miru in neodobravanja vseeno zakrivatele.

»In za ženske, ki so že toliko v letih, da ne morejo več upati na poroko – zanje ni greh, če odložijo svoja ogrinjala – če pri tem ne razkazujejo lišpa. Vendar je za njih bolje, če se (kljub dovoljenju) vzdrže (odlaganja ogrinjala)« (24:60).

Koran tako predpisuje le splošne smernice glede oblačenja svojih vernikov. Deležen je bil mnogih različnih interpretacij in v kombinaciji s kulturnimi razlikami je tako prišlo do vrste različnih načinov oblačenja v različnih obdobjih in delih sveta.

3.3.1 NAGLAVNA POKRIVALA

Med naglavna pokrivala sodijo hidžab, al-amira in nikab. **Hidžab** dobesedno pomeni zaslon oziroma pokrivalo. Je tradicionalno žensko muslimansko pokrivalo, ki zakrije lase in vrat. Beseda hidžab se lahko nanaša tudi na skromen slog oblačenja pri muslimanih na splošno. Večina islamskih pravnih sistemov ga določa kot oblačilo, ki pokriva vse razen obraza in rok v javnosti (Harcet, 2007). Hidžab naj bi bil dovolj širok, da se ne vidi oblike telesa, ne sme biti prozoren, da se ne vidi skozi njega žensko telo, ne sme biti odšavljen in ne sme biti podoben moškim oblačilom (Islam, 2014). Navedenih je deset koristi nošenja hidžaba, ki so (Islam, 2014):

- čuvanje časti,
- čistoča srca,
- plemenito obnašanje,
- označba čednosti,
- preprečevanje satanskih spletk,
- čuvanje sramu,
- splošna družbena korist,
- imuniteta za preljubo in liberalizem,
- označba bogaboječih,
- bogastvo čednosti.

Slika 1: Hidžab

vir: Kozvetljenjarat (2016)

Al-amira je sestavljena iz dveh delov: kape iz bombaža ali poliestra in šala. Pokriva lase in vrat, obraz je nezakrit. Razlika med hidžabom in al-amiro je v tem, da je slednja sestavljena iz dveh delov. Lase in del čela pokriva tesno prilegajoč trak, čez pa se nosi še malo širši trak, ki sega do ramen. (Harcet, 2007, 66)

Slika 2: Al-amira

Vir: Kozvetlenjarat (2016)

Nikab zakriva ves obraz z izjemo oči, nosi se ga k hidžabu ali al-amiri. Najbolj razširjen je v državah Arabskega polotoka. Namenjen je zakrivanju obraza in ne las. Obstaja tudi nekakšna podvrsta nikaba, pri kateri je predel okoli oči zastrt s tančico, imenuje pa se popolni nikab (Harcet, 2007, str. 66).

Slika 3: Nikab

Vir: Kozvetlenjarat (2016)

3.3.2 OBLEKE

Med obleke Harcet (2007, str. 65) razvrsti **džilbab** in **abajo**. Obe obleki sta dolgi in ohlapni, s to razliko, da ima džilbab ovratnik in je lahko sestavljen iz več kosov oblačil. Abajo nosijo predvsem v zalivskih državah in Savdski Arabiji, džilbab pa predvsem v Jordaniji in Siriji. Po navadi se nosita v kombinaciji s hidžabom ali al-amiro.

Slika 4: Džilbab

Vir: Muslimka (2016)

Slika 5: Abaja

Vir: Kozvetlenjarat (2016)

3.3.3 PLAŠČI

Med plašče sodijo burka, čador in kimar. **Burka** teb pokriva od glave do tal, na predelu oči ima mrežo, ki ženski omogoča, da gleda, vendar njenega obraza ni mogoče prepoznati. Narejena je iz goste tkanine. Značilna je predvsem za Afganistan (Harcet, 2007, str. 65).

Slika 6: Burka

Vir: Kozvetlenjarat (2016)

Čador prav tako pokriva teb ženske od glave do nog. Odkrite so lahko roke in del obraza ali celoten obraz. Je daljši od khimarja, po navadi sega do gležnjev. Nosijo ga predvsem postrevolucijske Iranke (Harcet, 2007, 66)

Slika 7: Čador

Vir: Kozvetlenjarat, 2016

Khimar je dolg, pelerini podoben plašč, ki sega čez boke, včasih celo čez kolena. Zakriva lase, vrat in ramena.

Slika 8: Khimar

Vir: Kozvetlenjarat, 2016

3.4 ZAKONSKA ZVEZA

V Koranu zasledimo spodbudo k poročanju. Daje navodilo tistim, ki imajo možnost, naj se možijo in ženijo. Revnim, ki nimajo sredstev za poroko, narekuje, naj se tega vzdržijo, dokler se stanje ne spremeni, saj morajo ženskam dati poročne darove. Zakonska zveza je obvezna za zdravega moškega, ki si to lahko privošči, in moškega, ki bi utegnil nečistovati. Ženska se je dolžna poročiti, če nima lastnih sredstev za preživljanje, in tako kot moški, če meni, da bi jo njena spolna sla utegnila spodbuditi k nečistovanju. Zakonska zveza je za vsakega muslimana dolžnost z izjemo tistih, ki ne bi bili zmožni izpolnjevati svojih dolžnosti (Mernik, 2015, str. 26). Navajamo ajet, ki govori o tem:

»In poročite one med vami, ki so samski, in častivredne med vašimi sužnji in sužnjami. Če so siromašni, jih bo Bog v svoji milosti napravil bogate. Bog je vseobsežen in vse ve. In tisti, ki nimajo sredstev za poroko, tisti naj se vzdrže, dokler jih Bog s svojo milostjo ne napravi premožne. In če kateri izmed tistih (sužnjev), ki jih poseduje vaša desnica, hoče pismo, jim ga napišite, če o njih veste (kaj) dobrega. In dajte jim (nekaj) od premoženja, ki vam ga je dal Bog. In ne silite vaših suženj v vlačugarstvo, če hočejo živeti krepostno, da bi si (tako) pridobili dobrine tostranskega življenja. Kdor pa jih silj, zares, Bog po tem, ko se jih je prisililo, odpušča in je usmiljen« (24:32-33).

Vse od nastanka islama velja, da je moški glava družine. To stališče je glavni razlog za omejevanje pravice ženskam do zaposlovanja. Za zaposlitev ženske mora obstajati tehten razlog, s katerim mora soglašati tudi njen mož. Tako je njena zaposlitev odvisna od

njenega moža. Zunajzakonska razmerja so v islamu prepovedana. Prav tako islam pozna le heteroseksualna razmerja, homoseksualna razmerja niso dovoljena (Mernik, 2015, str. 27).

Pogoji za veljavno zakonsko zvezo v muslimanskih državah so (Mernik, 2015, str. 27–29):

- svobodna izjava volje obeh strank: soglasje za poroko lahko podata stranki sami ali pa njuna zastopnika;
- razsodnost obeh strank: stranki morata biti razsodni; če je katera izmed strank mladoletna, lahko skrbnik v njenem imenu sklene veljavno zakonsko zvezo;
- ponudba in sprejem ponudbe: ustna izjava in njen sprejem morata biti izjavljena istočasno in na istem kraju; če je ponudnik odsoten, velja tudi ponudba, podana v pisni obliki;
- odsotnost zakonskih ovir: ob sklenitvi zakonske zveze ne sme biti zakonskih ovir, ki so krvno sorodstvo (šeriatsko pravo strogo prepoveduje zakonsko zvezo med krvnimi sorodniki), sorodstvo po mleku (za muslimane pomeni sorodstvo po mleku enako kot krvno sorodstvo, sorodstvo po mleku nastane med dojiljo in tujim otrokom, mlajšim od dveh let), sorodstvo, ki nastane s poroko (prepovedana je zakonska zveza s svojo taščo, taščino mamo, taščino mačeho, sinovo snaho ali snahami njegovim potomcev in pastorko), trikrat izgovorjena namera razveze (v primeru, da mož ženi pove, da se od nje ločuje, se zakonska zveza šteje za razvezano; če to stori trikrat, se ne more več poročiti z njo, vse dokler se ona ne poroči z drugim moškim, loči, postane vdova ter po izteku njenega pozakonskega čakanja), pozakonsko čakanje (je obdobje po razvezi ali smrti moža, njegov namen je, da se odpravi dvom očetovstva, če je ženska noseča, takrat obdobje traja do rojstva otroka, če ni noseča, traja to obdobje tri mesece; če je mož umrl, traja to obdobje štiri mesece in deset dni), druge ovire (nepoznavanje islamskih načel, revščina, družbena neenakost, prepoved sklenitve zakonske zveze med muslimanko in nemuslimanom);
- prisotnost dveh prič: prisotni morata biti dve priči moškega spola, moško pričo lahko nadomestita dve ženski priči. Razlog za to, da moško pričo nadomestita dve ženski priči, je v tem, da so muslimani mnenja, da so ženske bolj čustveno občutljive in pozabljive v določenih življenjskih dogodkih. Priče morajo biti polnoletne, razsodne, islamske vere, zmožne slišati in razumeti izjavo;
- poznavanje osnovnih islamskih principov: bodoča zakonca morata sama izgovoriti in s svojimi besedami opisati bistvo islamskega verovanja.

3.5 OBREZOVANJE

Svetovna zdravstvena organizacija (orig. World Health Organisation, WHO) obrezovanje pri ženskah imenuje žensko genitalno pohabljenje, saj spada med kršitev osnovnih človekovih pravic. Prizadevajo si, da bi se to početje popolnoma opustilo. Na svetu živi 100 do 140 milijonov obrezanih žensk, vsako leto je še vedno obrezanih okoli 2 milijona deklic (WHO, 2016).

Pohabljanje človeških udov izvira že iz prazgodovine. Ko obrezovanje žensk povežemo z islamom, vidimo, da to početje nima nobene osnove v Koranu. Tako lahko sklepamo, da izhaja iz starih običajev in je prisotno predvsem v družbah, kjer dominirajo moški. Postopek opravijo od tretjega leta dalje. Njegov namen je očiščenje ženske; če ženska ni obrezana, je neočiščena in ni primerna za poroko. V takih družbah so prepričani, da neobrezana ženska prinaša nevarnost za moža, ker se lahko s klitorisom dotakne njegovega penisa. Veliko jim pomeni družinska čast, bojijo se urokov, velik pomen imata zaščita devškosti in zvestoba možu in zaradi tega se takšna tradicija ohranja. Navada je preveč močno zakoreninjena, da bi si jo upali spreminjati.

Čeplak (2016, str. 6) v članku Obrezovanje deklic navaja tri različne tipe obrezovanja pri ženskah:

- sunna – odstranitev vrha klitorisa;
- klitoridektomija – odstranitev klitorisa in zunanjih sramnih ustnic;
- infibulacija – odstranitev klitorisa, sramnih ustnic in zašitje poškodovanih strani vulve čez vagino. Pusti se le majhna odprtina za uriniranje in menstrualno kri. Mož na poročno noč žensko prereže, da lahko z njo občuje.

WHO (2016) navaja še četrti tip obrezovanja, v katerega sodijo še hujše oblike pohabljanja, kot so jedkanje s kemičnimi izvlečki rastlin, izžiganje klitorisa, izpraskanje vagine.

Smrke (2000, str. 277) v svoji knjigi Svetovne religije poda opis poteka infibulacije. Drugi izraz zanj je faraonska obreza. V vsaki vasi je ena ženska, ki ga opravlja, je »babica« in do te vloge pride dedno. Veščin za opravljanje postopkov se je naučila od svojih prednic. Obrezuje se brez anestezije z neočiščenimi ostrimi predmeti, kot so steklo, škarje, kuhinjski noži, lupine školjk, v kasnejšem času tudi britvice. Postopek se opravi v bližini doma. Deklico posedijo na narobe obrnjeno vedro, dve ženski jo držita za noge, tretja za glavo, babica, ki je skrita pod pregrinjalom, s katerim zakriva tudi deklco, pa izvaja operacijo. V preteklosti so za celjenje rane uporabljali sol, zdrobljene korenike in kozje iztrebke, dandanes uporabljajo prah sulphatiazol.

Ni odveč omeniti, da pogosto prihaja do hujših infekcij spolov in drugih organov. Zaradi neočiščenih pripomočkov se s tem prenašajo virusi, tudi HIV. Nobena posebnost niso močne krvavitve in hude bolečine. Zaradi majhne odprtine prihaja do zastajanja menstrualne krvi in tako do zastrupitve telesa. Dolgotrajne komplikacije, ki jih tak način obrezovanja povzroči, so tudi genitalne deformacije, kronična medenična komplikacija, zapoznela menstruacija, zastoj urina v telesu, vrste komplikacij v nosečnosti (Čeplak, 2016, str. 6). Pri takšnih postopkih je visoka tudi smrtnost. Mnogi tega postopka ne štejejo za del islama, temveč za hudičevo delo. Zanimivo je, da so največje zagovornice faraonskega obrezovanja prav ženske (Smrke, 2000, str. 277).

Po mnenju Čeplaka (2016, str. 6) statistike obrezovanja ne obstajajo, saj poseg le redko opravi medicinsko osebje. Zaradi tega in zakoreninjene tradicije takšno barbarsko početje nikoli ne bo končano.

3.6 ISLAMSKÉ FEMINISTKE

Islamske feministke kritizirajo tradicionalne interpretacije islama. Tradicionalne interpretacije islama žensko pogosto omejujejo. Tako feministke zagovarjajo vnovično branje in interpretacijo Korana, saj zahtevajo ter branijo pravice, za katere menijo, da jim pripadajo. Vzrok za svoj podrejeni položaj do moških pripisujejo patriarhalni tradiciji in ne islamu kot takemu. Prizadevajo si za vnovično vzpostavitev islamskih skupnosti, saj v tem vidijo rešitev današnjih problemov žensk. Moški in ženske so poklicani k služenju Bogu in opravljanju obveznosti po islamu; če se obveznosti razlikujejo je to zaradi razlike med spoloma. Islamske feministke zahtevajo več sodelovanja moških pri domačih opravilih in vzgoji otrok, s čimer tako kot feministke na zahodu poudarjajo potrebo po delitvi dela v družini. Svoje zahteve utemeljujejo na principu komplementarnosti in ravnovesja, saj naj bi bila razlika med moškim in žensko v islamu funkcionalna in ne hierarhična. Zagovarjajo pravico, da ženskam ni nujno treba roditi in postati mati ter jim ni nujno skrbeti za družino. Lahko zavrnejo dojenje, mož pa mora poskrbeti za dojljo in opravljanje gospodinjskih storitev. Po njihovem mnenju bi bila enakost, kot jo vidijo one, že zdavnaj dosežena, če bi se koranski koncepti uporabljali pravilno. Kritizirajo koncept enakosti zahodnega sveta, ki izhaja iz individualistične, racionalistične in materialistične filozofije. Zagovarjajo svoj način modernizacije in se ne želijo odpovedati svoji identiteti, s čimer nas pripeljejo do koncepta drugačnosti (Frank, 2014, str. 57–59).

4 ŽENSKI TERORIZEM

4.1 TERORIZEM

V Slovarju slovenskega knjižnega jezika (SSKJ, 1991, str. 71) je pojem terorizem definiran kot »uporaba velikega nasilja, zlasti proti političnim nasprotnikom, s katerim se hoče doseči, da se kdo boji. Uporablja se lahko ekspresivno in pomeni uporabo nasilja, nasilnega ravnanja, s katerim se hoče doseči, da si kdo ne upa ravnati kot si želi«.

Terorizem lahko definiramo kot »vsako organizirano nasilno dejanje, ki je usmerjeno proti civilistom/civilnim ustanovam v politične ali/in gospodarske namene, ki ga izvajajo nedržavne skupine ali države« (Urbas, 2014, str. 27). Pavič (2009, str. 23) v knjigi Terorizem smo ljudje poda naslednjo definicijo terorizma: »O terorizmu govorimo, če neka organizirana skupina z nezakonitimi nasilnimi dejanji ustrahuje širšo populacijo ali drugo praviloma večjo skupino za doseganje političnih sprememb v okolju.«

Izraz terorizem zajema veliko število značilnosti tega pojava, ki so zlasti (Pavič, 2009, str. 31):

- politični cilj,
- zavestno dejanje,
- vzbujanje občutka strahu in drugih psihičnih odzivov,
- brezobzirnost,
- izurjenost,
- nasilno dejanje,
- nelegitimno nasilje,
- tajnost,
- izjemna organiziranost,
- sekundarni učinek – teroristi na svojo pravo tarčo delujejo prek napada na neposredno tarčo,
- komunikativnost terorističnega dejanja – temu bi lahko z drugimi besedami rekli propaganda z dejanji,
- ponavljajoče se dejanje,
- dobra opremljenost.

Povzamemo lahko, da teroristi teroristična dejanja izvajajo javno, njihov namen je doseči čim večjo medijsko pozornost, saj lahko na tak način ustrahujejo večjo množico ljudi. Na tak način posledično vplivajo na javno mnenje in poskušajo doseči politične spremembe. Žrtve terorističnih napadov so po navadi nedožni ljudje.

4.1.1 VRSTE TERORIZMA

Ločimo več vrst terorizma, ki se razlikujejo glede na njihovo delovanje, motivacijske elemente in konec koncev tudi izhodišč, iz katerih izhajajo. V nadaljevanju na kratko opišemo pomembnejše vrste terorizma.

Ena izmed pomembnejših vrst terorizma je prav gotovo verski terorizem. Verski teroristi poskušajo z uporabo nasilja uresničiti zapovedane božje cilje. Tak tip terorizma uporablja največ terorističnih skupin, ki so usmerjene v čim večje število civilnih žrtev. Ta vrsta spada med najnevarnejše vrste terorizma, saj so teroristi za dosego svojega cilja pripravljeni plačati tudi z življenjem. Samomorilski terorizem bi lahko umestili kot posebno obliko verskega terorizma. Uvrščamo jo lahko med samomore z željo po transformaciji duše. Terorist svoje življenje daruje za višje cilje, zaveda se, da mu bo napad uspel le, če bo pri dejanju izgubil življenje (Pavič, 2009, str. 25–26).

Državni terorizem je značilen za teroristične skupine, ki imajo podporo radikalnih držav. Za skupine, ki stremijo k formiranju samostojne države, je značilen nacionalistični terorizem. Nacionalistične teroristične skupine ne pretiravajo z nasilnimi dejanji in tako med vsemi vrstami dosegajo največ odobravanja in simpatij (Pavič, 2009, str. 26–17).

Poznamo tudi levičarski in desničarski terorizem. Cilj prvih je uničiti kapitalizem in ga nadomestiti s socialistično-komunističnim sistemom. Njihove tarče so politiki, gospodarstveniki in druge vplivne osebe. V desničarskih skupinah so predvsem obritoglavci, ki spadajo med najmanj organizirane. Izvajajo nasilje nad begunci, tujci, manjšinami, prizadevajo si za odpravo liberalnih režimov v Zahodni Evropi in vzpostavitev fašističnih držav na »njihovi« zemlji (Pavič, 2009, str. 28).

Med vrste terorizma spada tudi anarhistični terorizem, katerega cilj je ukiniti vsako obliko vlade oziroma oblasti. Anarhisti svoje cilje dosegajo z umori in podtikanji bomb pomembnejšim osebam v določeni državi (Pavič, 2009, str. 29).

Narkoteroristi so vključeni v proizvodnjo in transport drog. Njihov edini vir zaslužka je trgovanje z drogami. Še ena izmed manjših vrst terorizma pa je terorizem narodnoosvobodilnih gibanj. Spremljal je nekatera gibanja v Afriki in Aziji, ki so se borila za dekolonizacijo (Pavič, 2009, str. 28–29)

Zadnja vrsta terorizma, ki jo omenjamo, je računalniški terorizem. Zanj ne obstaja točne opredelitve, kajti internet je zgolj orodje za dosego sekundarnih ciljev (Pavič, 2009, str. 30). Menimo, da bo ta vrsta terorizma v prihodnjih letih vedno bolj v porastu.

4.2 RAZLOGI ZA TERORISTIČNE NAPADE

Razlogi, zaradi katerih se ženske odločajo za teroristične napade, so različni. Pravih odgovorov od žensk, ki so se za napade odločile in jih uspešno izvedle, ne bomo nikoli dobili. Izraelska producentka filma o Alovih nevestah je intervjuvala ženske, ki so jim tovrstni napadi spodleteli in so pristale v zaporu. Ugotovila je, da so razlogi zelo kompleksni in da ni možno dati enopomenskega odgovora o njih. Nekatero intervjuvane ženske so povedale, da so se za napad odločile iz verskih in nacionalističnih razlogov, nekatere so se s tem želele odkupiti za svoje grehe, tretje sta spodbudili diskriminacija in podrejenost. Pri raziskovanju fenomena ženskega mučeništva nekateri raziskovalci uporabljajo dve kategoriji razlogov: osebne in skupnostne. Leta 1985 se je razstrelila prva ženska, komaj 17-letna Libanonka. Razstrelila se je v neposredni bližini vozil izraelske

vojske, s čimer je sporočila, da je to storila iz nacionalističnih razlogov. S svojim dejanjem je sprožila širjenje takšnega načina upora in nestrinjanja v druge države. Takšno obliko upornišva so prevzele tudi članice kurdske delavske stranke in članice tamilskih tigrov na Šrilanki. Verski in nacionalistični razlogi so po navadi okrepljeni s posameznimi motivi različnih organizacij, ki novačijo svoje člane in jih spodbujajo k svojim ciljem. V Pakistanu verski ekstremisti, predstojniki medres in džihadskih organizacij uporabljajo ženske za lastne interese. To je nevarno, kajti pakistanske radikalne ženske lahko ogrozijo obstoj zmernega in liberalnega islama v Pakistanu (Harcet, 2010, str. 478).

Harcet (2010, str. 479) v svojem delu *Ženske, ki umirajo za Alaha*, navaja stališče, ki zavrača trditve, da se razlogi žensk razlikujejo od razlogov moških za takšna dejanja. Mediji in mnogi raziskovalci pripisujejo posebno vlogo pri odločitvi za napad prav predsodkom družbe in njihovim pričakovanjem. Udejstvovanju žensk v terorističnih napadih bi lahko rekli tudi svojevrstno dejanje emancipacije. V Palestini je edini način, ko ženska lahko postane junakinja, da se razstrelji. Po hindujski tradiciji se ženska, ki je bila posiljena, ne more poročiti in ne sme imeti otrok; po njihovem družbenem prepričanju je zato pokvarjeno blago. Z bojem za tamilsko neodvisnost se tako lahko odkupijo in naredijo nekaj dobrega. K takšnemu dejanju jih spodbujajo tudi njihove družine, saj to razumejo kot darovanje ženske, ki ne bo nikoli postala mati. Opisano je tudi stališče, da je večje število žensk teroristk povsem logično, kajti moški so bolj fizično usposobljeni za bojvniške napade (Harcet, 2010, str. 479).

Lahko bi dejali, da se tudi čečenske črne vdove razstreljujejo iz takšnih razlogov. Ker so jih posilili ruski vojaki, se s svojimi dejanji želijo odkupiti za grehe, svojim družinam pa povrniti ugled. Verjamejo, da je za vdove najboljše zadošččenje, da napadejo Ruse, ki so zakrivali smrt njihovih mož. Razlogi za napade pa se razlikujejo tudi glede na to, katera organizacija ženske novači. Organizacije pridobivajo ženske na svojo stran iz enega bistvenega razloga, to je, da napad ženske samomorilke veliko bolj pretrese javnost, kot če takšno dejanje izvede moški. Splošno mnenje o ženskah je, da so miroljubne, nežne, materinske, predane družini. Javnost se nad samomorilskimi napadi žensk zgraža, saj ne more verjeti, da lahko ženska zapusti družino in se odloči za nekaj tako groznega, kot je poboj številnih nedolžnih ljudi. Drug, pomembnejši razlog za novačenje žensk pa je ta, da so ženske preiskovalcem veliko manj sumljive kot moški. Med ljudmi še vedno prevladuje prepričanje, da so ženske omejene na dom in niso nasilne. Harcet (2010, str. 479–480) poda tudi povsem praktičen vidik novačenja, ki ga je navedla von Knop, to je, da pomeni vključitev žensk v teroristične napade preprosto večje število potencialnih napadalcev.

V tabeli 1 so kronološko razvrščeni nekateri teroristični napadi, ki so jih izvedle ženske. Zanimiv je podatek, da je za način napada v večini primerov izbrana bomba na telesu napadalke, torej bomba, ki jo po navadi namestijo na predel pasu. Takšna izbira je logična, kajti islamske ženske so s svojimi oblačili zakrite in tako lahko bombo neopazno prinesejo na izbrano lokacijo.

Tabela 1: Ženski teroristični napadi

Datum	Kraj	Število napadalk	Način napada	Število smrtnih žrtev	Število ranjenih
9. 4. 1985	Libanon	1	Avtomobil bomba	2	*
9. 5. 1985	Libanon	1	Kovček bomba	3	*
9. 7. 1985	Izrael	2 (moški in ženska)	Avtomobil bomba	12	6
17. 7. 1985	Izrael	1	Avtomobil bomba	1	13
26. 11. 1985	Izrael	1	Avtomobil bomba	7–20	1–15
27. 12. 2002	Rusija	3 (ženska in dva moška)	*	72	200
14. 5. 2003	Rusija	1	Bomba na telesu napadalca	18	70
5. 6. 2003	Irak	1	Bomba na telesu napadalca	15	12
20. 6. 2003	Rusija	2 (Moški in ženska)	Tovornjak bomba	0	15
10. 2. 2004	Irak	1	Tovornjak bomba	50–55	*
31. 8. 2004	Moskva	1	Bomba na telesu napadalca	8–10	51
28. 9. 2005	Irak	1	Bomba na telesu napadalca	6	30–53
25. 2. 2007	Irak	1	Bomba na telesu napadalca	40	55
10. 4. 2007	Irak	1	Bomba na	14	20

			telesu napadaka		
22. 4. 2008	Irak	1	Bomba na telesu napadaka	6	12
1. 5. 2008	Bagdad	2 (moški in ženska)	Bomba na telesu napadaka	35	65
22. 6. 2008	Irak	1	Bomba na telesu napadaka	15	35
14. 8. 2008	Irak	1	Bomba na telesu napadaka	18–22	68–75
15. 9. 2008	Irak	1	Bomba na telesu napadaka	22	33
6. 11. 2008	Rusija	1	Bomba na telesu napadaka	12	40
4. 1. 2009	Bagdad	1	Bomba na telesu napadaka	35	65
1. 2. 2010	Irak	1	Bomba na telesu napadaka	41	106
29. 3. 2010	Rusija	1	Bomba na telesu napadaka	38	50
5. 7. 2013	Irak	1	Bomba na telesu napadaka	15	32

Vir: Prirejeno po CPOST (2016)

* Podatki, ki niso znani.

4.2.1 STATISTIKA

Na spletni strani čikaške univerze je obširna baza podatkov o samomorilskih napadih. Zabeležene imajo vse napade, ki so se zgodili od leta 1982 in vse do decembra 2015, ki jih je možno filtrirati glede na spol napadakev, način napada itd. Z omenjene spletne strani povzemamo nekaj statističnih podatkov (CPOST, 2016).

Iz tabele 2 je razvidno, da je bilo od leta 1982 do decembra leta 2015 izvedenih 2.487 samomorilskih napadov, od tega so 2.208 napadov izvedli moški, 213 ženske, za 66 napadov pa se ne ve, ali je bil storilec moški ali ženska.

Tabela 2: Samomorilski napadi 1982–2015

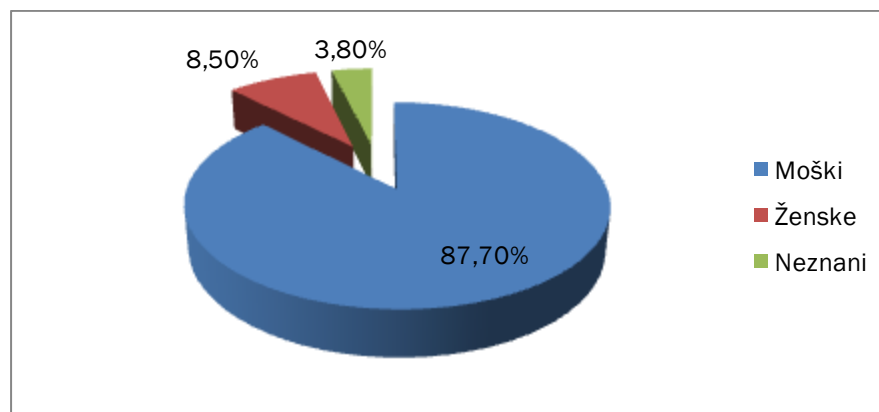
Spol	Napadi	Ubite osebe	Ranjeni
Moški	2.208	19.326	55.219
Ženske	213	2.007	4.482
Neznano	66	516	1.161
SKUPAJ	2.487	21.849	60.862

Vir: Prirejeno po CPOST (2016)

Graf 1 predstavlja razmerje v številih napadov med moškimi in ženskami. Večino terorističnih napadov v letih od 1982 do 2015 so izvedli moški in komaj slabo desetino ženske. Graf 1 in graf 2 prikazujeta, da so večino vseh žrtev ubili moški.

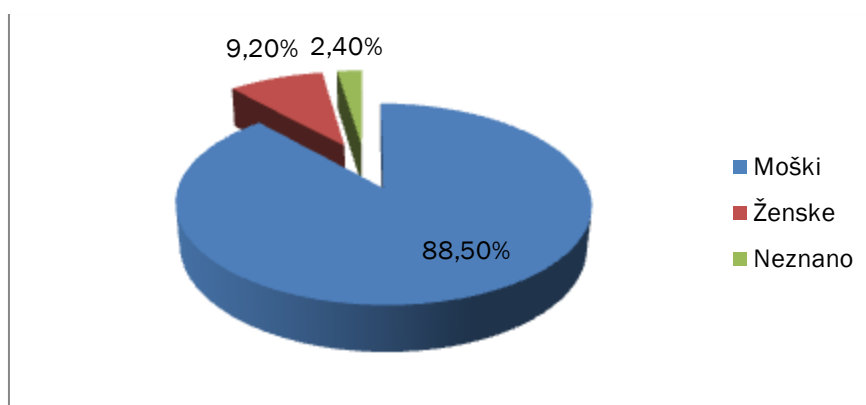
Ko gledamo številke, je odstotek ubitih, katerih smrt so povzročili moški, sprva visok, vendar po drugi strani ni zanemarljiv podatek, koliko napadov in žrtev so povzročile ženske, glede na to, da samomorilskih napadov naj ne bi bi izvajale ženske.

Grafikon 1: Napadalci glede na spol

Vir: Prirejeno po CPOST (2016)

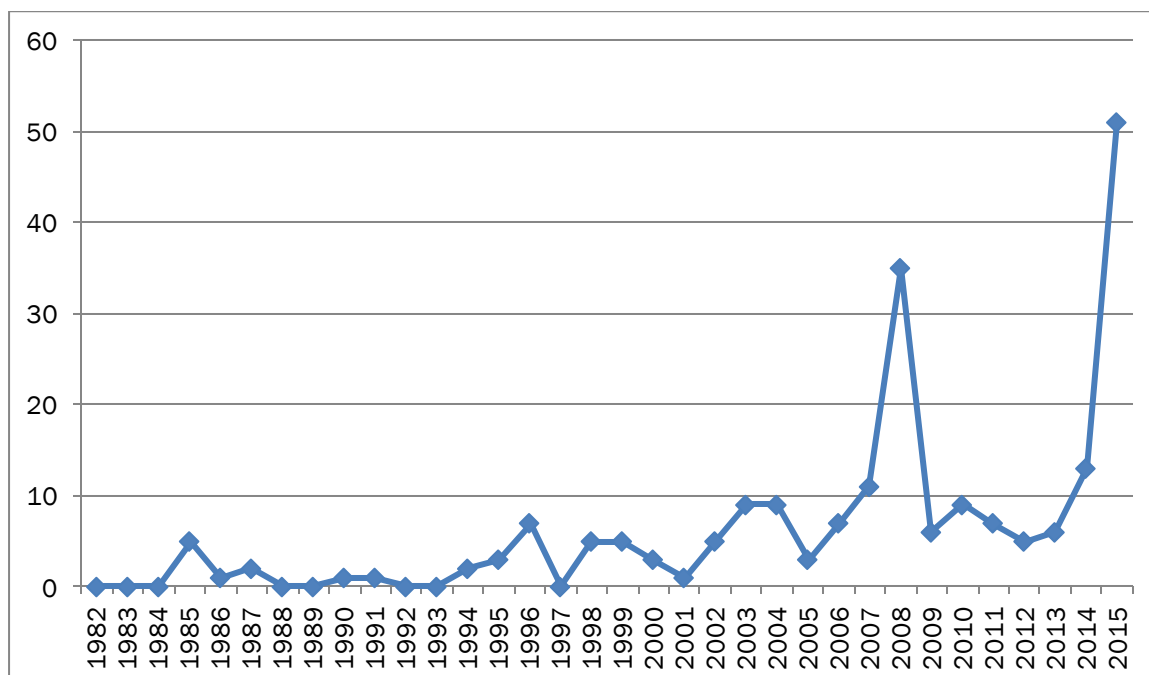
Grafikon 2: Odstotek ubitih glede na spol napadalca

Vir: Prirejeno po CPOST (2016)

Graf 3 prikazuje število samomorilskih napadov, ki so jih izvedle ženske, vse od leta 1982 do leta 2015. Vidimo, da napadov sprva skorajda ni bilo. Močno izstopa leto 2008, ko je bilo več napadov. Število se v naslednjih letih umiri in pride na podobno raven kot pred letom 2008. Leta 2012 pa se začne trend naraščanja napadov, ki jih izvedejo ženske. To število pritrjuje tudi ugotovitvam, da se ženske vedno bolj udeležujejo v takšnih napadih.

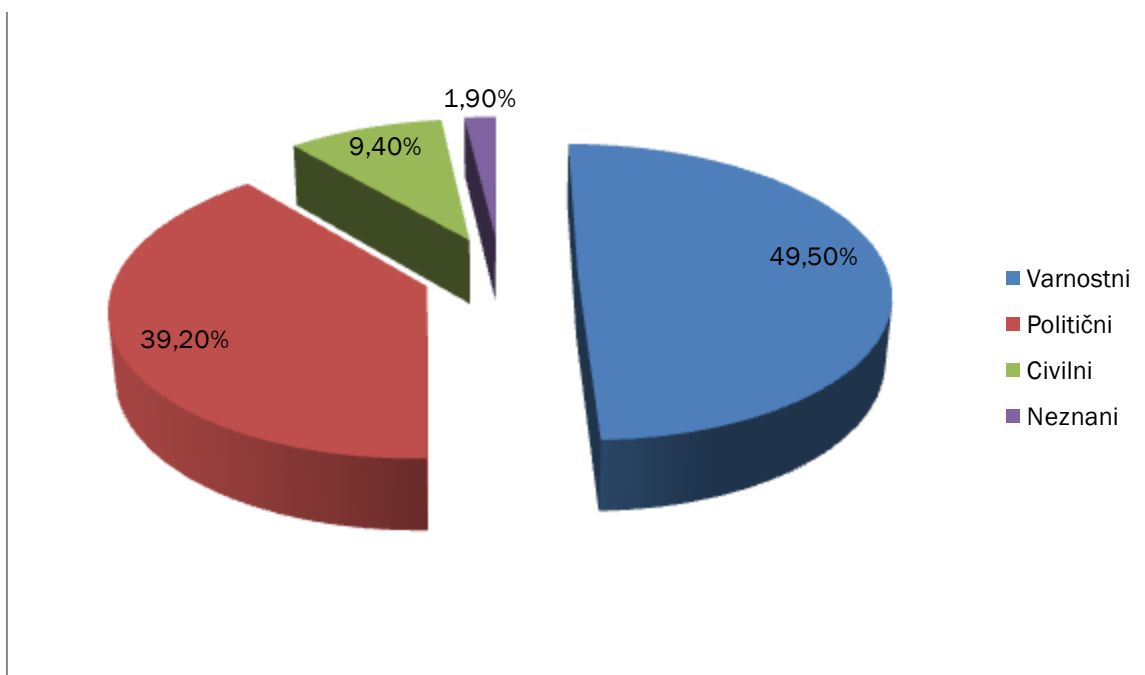
Grafikon 3: Število ženskih napadov glede na leto

Vir: Prirejeno po CPOST (2016)

Graf 4 predstavlja razmerje ciljev, ki jih izbirajo ženske napadalke. Zanimivo je, da imajo največ odstotkov varnostni cilji, med katere spadajo napadi na policijske postaje, policiste, vojake in vojaške objekte, torej vse, kar spada med varnostne objekte oziroma organe. Preseneča nas, da ni največ napadov na politične cilje.

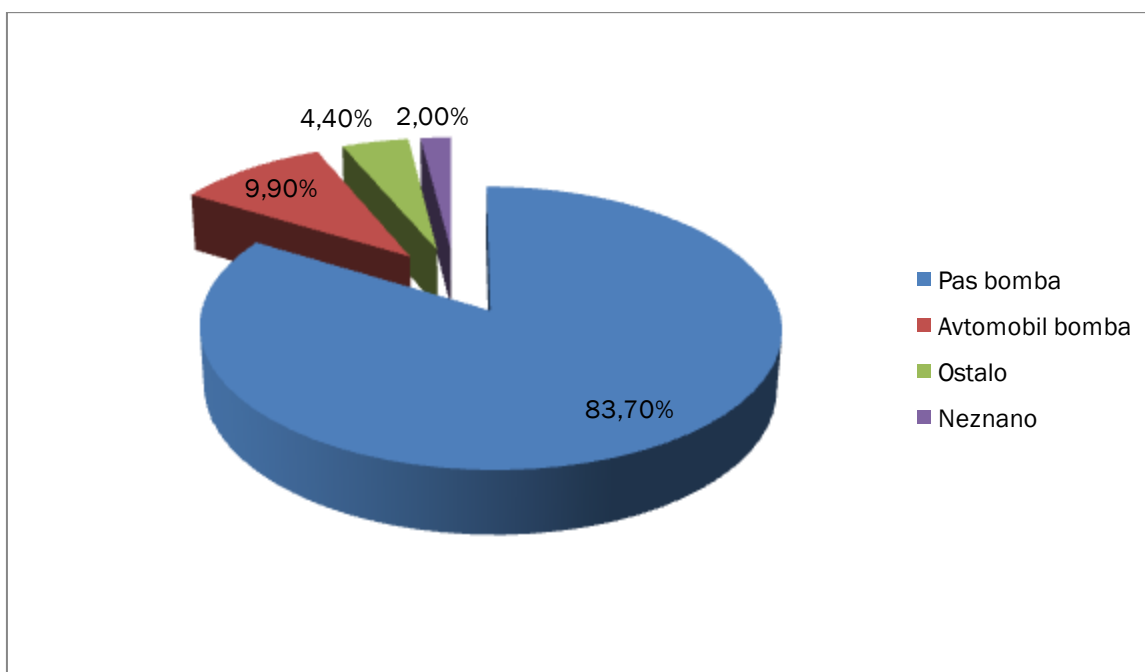
Grafikon 4: Cilji, ki jih ženske izberejo za svoj napad

Vir: Prirejeno po CPOST (2016)

Graf 5 prikazuje, s kakšnim orožjem ženske napadalke izvedejo napade. Vidimo, da velika večina za izvedbo svojega napada izbere pas bombo. Predvidevam, da zato, ker se jo da najlažje skriti pod njihovo oblačilo in jo tako lažje pretihotapijo do svojih ciljev.

Grafikon 5: Napadi glede na orožje

Vir: Prirejeno po CPOST (2016)

4.3 SESTRSTVA

Sestrstva so začela nastajati skupaj z islamsko bratovščino pod vodstvom Hassan al Banna leta 1928. V sestrstvih se združujejo ženske, ki si delijo ideologijo salafijskega džihada.⁶ Ženske so v islamski skupnosti omejene na zasebno sfero, zaradi česar sestrstva nikoli niso doživela takšne odmevnosti kot bratovščine. Ženske, združene v sestrstvih, se srečujejo v zasebnosti domov in na spletu. Novejši podatki kažejo, da so sestrstva v Nemčiji veliko bolj organizirana kot po drugih državah v Evropi. Poudariti je treba, da vsa sestrstva ne sledijo radikalni interpretaciji islama (Harcet, 2010, str. 480).

4.4 VSEŽENSKA MILICA AL-KHANSAA

Drugega februarja 2014 je Islamska država napovedala nastanek ženske brigade Al-Khansaa. Njene članice so prikazane na sliki 9. Brigada Al-Khansaa je teroristična skupina žensk, ki skrbijo za uveljavljanje šeriatskega prava na območjih, ki jih imajo pod nadzorom islamski skrajneži. Glede na poročila njihove metode dela niso prav nič »damske«, ampak brutalne. Skupino sestavlja okrog 100 mladih oboroženih žensk, večina naj bi jih bila iz Velike Britanije.

Slika 9: Pripadnice brigade Al-Khansaa

Vir: Trackingterrorism (2016)

Njihova naloga je preprosta: aretirati, tepsti in kaznovati ženske, ki storijo kakšno napačno dejanje. Narobe je že, če v javnosti pokažejo gležnje, zapestja ali celo to, da se v javnosti pokažejo brez moškega. Lahko bi dejali, da je brigada Al-Khansaa nekakšna moralna policija. Ženske, ki se želijo pridružiti brigadi, morajo biti samske in stare med 18 in 25 let. Na mesec so plačane približno 200 dolarjev. Ne sodelujejo v mednarodnih

⁶ Salafijski džihad je versko politična ideologija, ki temelji na veri v vrnitev pravega sunitskega islama. (Theweek, 2015)

terorističnih operacijah, temveč delujejo samo na področjih, ki jih ima pod nadzorom samooklicana Islamska država. Če se pridružijo skupini, dobijo hrano, zavetje in osnovno usposabljanje z orožjem. Na sliki 10 so pripadnice skupine med orožnimi vajami (Trackingterrorism, 2016).

Slika 10: Pripadnice brigade Al-Khansaa med orožnimi vajami

Vir: Imelogranoinsalotto (2016)

Biti morala policija ni njihova edina naloga. Njihov nadzor se je razširil tudi nad jazidske ženske, ki so bile ugrabljene in so sedaj spolne sužnje džihadistom, ki ji po določenem času prodajo naprej. Na sliki 11 vidimo vklenjene spolne sužnje, ko jih članice Al Khanssae peljejo na tržnico (Rt, 2014).

Slika 11: Pripadnice brigade Al-Khansaa, ko peljejo vklenjene spolne sužnje

Vir: Lettera43 (2016)

Pripadnice brigade Al-Khansaa delajo tudi na kontrolnih točkah, kjer lovijo moške, ki bi bili lahko oblečeni v ženska oblačila. Namen teh moških je, da si sami iščejo ženske, vendar je to tam prepovedano.

Zanimivo je, da se vedno več mladih žensk iz drugih delov sveta želi pridružiti tej skupini. Mnoge med njimi to storijo in na koncu obžalujejo svojo odločitev. Da je življenje tam vse prej kot rožnato, razkrije bivša pripadnica Khadija. Khadija je bivša učiteljica in stara 25 let. Na začetku je bila vesela, da je nosila orožje, saj se je počutila močno, imela je oblast. Ni si mislila, da s tem zastrašuje ljudi. Potem se je začela spraševati, kje je, kam gre. Čutila je, da jo vleče v slaba dejanja. Na začetku je bila zadovoljna s svojo službo, čutila je, da ima oblast na ulicah v svojih rokah. Kasneje pa jo je začelo biti strah, strah situacije, bala se je celo same sebe. Rekla si je, da je dovolj, da mora iti. Povedala je, da je ženske, ki so si drzile kršiti pravila v mestu zvezala Umm Hanze. Umm Hanza je bila grozljiva vodja. Opisala jo je kot neobičajno žensko, ki nosi nikab, puško, pištolo, bič, bodalo. Ker je Khadija želela zapustiti skupino, je bila deležna skrajnega nasilja in brutalnega kržanja, preden je lahko pobegnila v Sirijo preko turške meje (News, 2014).

Na spletu najdemo še mnogo zgodb mladih deklet, ki so izginile, kasneje pa se je izkazalo, da so se pridružile brigadi. Težko je razumeti, kaj jih tako močno žene, da zapustijo svoje domove in odidejo v tako drugačen svet. Morda želja po oblasti?

4.4.1 MANIFEST ZA ŽENSKE

Brigada Al Khanssa je objavila manifest z naslovom Ženske Islamske države: manifest in študija primera. Spisan naj bi bil v medijskem oddelku omenjene skupine in obsega kar deset tisoč besed. Njegov namen je pojasniti vlogo muslimanskih žensk in življenje, kot si ju predstavlja Islamska država. Študija primera naj bi pojasnila resničnost življenja in obstoja žensk v Islamski državi. Arabske ženske poziva, da naj se zavoljo mirnega življenja in življenja, v katerem bodo izvajale predvsem domača opravila, preselijo v Irak ali Sirijo (The Guardian, 2015).

Manifest zapoveduje, da se deklice lahko poročijo že od devetega leta starosti naprej. Večina bi jih morala biti do šestnajstega ali sedemnajstega leta že poročena in ne bi smele hoditi na delo. Ženske bi morale ostati doma, dom naj bi zapustile zgolj v posebnih primerih, saj je pomembno, da ženska ostane skrita za tančico. Kot posebne okoliščine navedejo opravljanje džihada, če ni na voljo moških, versko učenje in če opravljajo poklic zdravnice ali učiteljice. Razni lepotni saloni in modne trgovine so v manifestu zaznamovani kot hudičevo delo (The Guardian, 2015).

Podpirajo izobraževanje žensk, vendar z velikim poudarkom na veri in ne sme trajati dlje kot do petnajstega leta. Njihov izobraževalni sistem bi lahko razdelili na tri obdobja. Od sedmega do devetega leta imajo deklice tri predmete: razumevanje in religijo, arabsko pisanje in branje ter znanost. Med desetim in dvanajstim letom sledijo poglobljene verske študije. To so predvsem deli, ki se osredotočajo na ženske ter pravila o zakonu in ločitvi. V tistem obdobju se naučijo tudi ročnih spretnosti, med katere sodijo pletenje, šivanje,

osnove kuhanja. V zadnjem šolskem obdobju, to je med trinajstim in petnajstim letom, je največji poudarek na šeriatskem pravu. Takrat imajo tudi predmete, povezane z vzgojo otrok. Imajo manj znanosti, saj so njene osnove po njihovih standardih do takrat že osvojile (The Guardian, 2015).

Manifest vključuje tudi dolg del, v katerem obsoja kulturo Evrope. Zahodu je po njihovem mnenju spodletelo takoj, ko so šle ženske lahko v službo, saj bi morale biti doma v hiši na varnem. Idealna islamska skupnost se ne bi smela ukvarjati z odkrivanjem skrivnosti narave in dosegati vrhov arhitekturne sofisticiranosti, temveč se osredotočiti na izvajanje šeriatskega prava in širjenje islama. Ne manjka niti poglavje z naslovom, ki pravi, da hudičevi vojaki vodijo ženske iz raja. S tem ciljajo na zahodni svet, ki spodbuja moške in ženske, da se izobražujejo in zaposlijo. Obsojajo tak način življenja. Znova in znova poudarjajo, da je temeljna funkcija ženske biti doma z možem in otroki. Manifest naj bi bil namenjen novinkam v Islamski državi. Avtor angleškega prevoda je mnenja, da gre v njem za očitno pretiravanje in ne točno predstavo življenja tamkajšnjih žensk, gre za primer življenja, kot si ga predstavljajo islamski skrajneži. Angleškega prevoda dolgo ni bilo, saj bi lahko z določenimi skrajnimi idejami odvrnil mnoge zahodne ženske, ki so se imele namen pridružiti islamistom (Independent, 2015).

5 ZAKLJUČEK

Islam in džihad sta pojma, ki ju v zadnjem času slišimo vse pogosteje. V začetnem delu diplomske naloge smo se posvetili islamu. Začetnik te religije je bil Mohamed, ki je med meditacijo na hribu Hira v jami poslušal razodetja angela Gabrijela. Sporočila, ki jih je prejel, so bila združena in nastal je temelj islamske vere, Koran. Da je islam vera, ki pomeni popolno predanost Alahu, lahko sklepamo tudi iz dejanj gorečih pripadnikov te vere. V imenu vere so pripravljene žrtvovati celo svoje življenje.

Pojem džihad takoj povežemo s sveto vojno, s terorističnimi napadi, kar smo prevzeli od medijev, ki ta izraz množično uporabljajo v tak namen. V diplomski nalogi smo ugotovili, da džihad pravzaprav izvira iz glagola džahada, ki pomeni nekaj povsem drugega, namreč stremeti ali truditi se. V Koranu je pojem džihad uporabljen samo trikrat in v nobenem izmed ajetov, v katerih je zapisan, po našem mnenju ne napeljuje na kakršne koli konflikte.

V nadaljevanju smo se osredotočili na položaj žensk v islamu in ugotovili, da so bile ženske pred pojavom islama v strogo patriarhalnih družbah v še slabšem položaju kot sedaj. Zagovorniki muslimanske vere pravice žensk predstavijo lepo, tako da se zdi, da imajo veliko pravic in so pravzaprav enakovredne moškim. Ko se poglobimo v podrobnosti, pa ugotovimo, da ima vsaka izmed pravic, ki jo priznavajo, še določene pogoje, zaradi katerih ni vse tako, kot je videti na prvi pogled. Ženske se morajo zakrivati. Osnova za zakrivanje v Koranu je, vendar v njem nikjer ne piše, v kolikšnem obsegu se morajo ženske zakriti. V nalogi smo predstavili več različnih oblek, plaščev in naglavnih pokrival. Poročijo se lahko že deklice, stare komaj devet let. Še vedno se jih obrezuje, pohablja genitalije. Vse to je neke vrste tradicija, ki je ostala iz časa pred pojavom islama in v Koranu nima osnove. Tako grozno dejanje, kot je obrezovanje, pa se najbrž ne bo nikoli končalo, saj ga zagovarjajo celo nekatere ženske. Videti je, da so ženske v islamskem svetu še vedno zgolj lastnina moških.

Naslednji del diplomske naloge se posveti terorizmu in ženskam, ki se odločijo za teroristična dejanja. V nalogi smo preverjali tri hipoteze.

Prva hipoteza: Razlogi, ki motivirajo islamske ženske za sodelovanje v terorističnih napadih, niso samo ideološke in verske narave, temveč tudi socialne.

Kaj so pravi razlogi za teroristična dejanja žensk je pravzaprav težko ugotoviti, ker odgovorov od njih ni možno dobiti, je pa izraelska producentka intervjuvala ženske, ki so jim napadi spodleteli in prišla do odgovora, s katerim lahko potrdimo hipotezo. Razlogov je več: nekatere se odločijo za napade iz verskih in nacionalističnih razlogov, druge se z njim želijo odkupiti za svoje grehe, tretje to storijo zaradi diskriminacije in podrejenosti.

Druga hipoteza: Ženske se po vzoru bratovščin povezujejo v sestrstva, ki pa se razlikujejo glede na interpretacijo islama.

Tudi drugo hipotezo potrdimo. Nazoren primer sestrstva je skrajna brigada Al-Khansaa. Gre za skupino, ki podpira tradicionalno interpretacijo Korana in zagovarja običaje, ki so v družbi ostali še iz časov pred islamom. Nazorom sestrestev nasprotujejo skupine feministk, ki se borijo za pravice muslimanskih žensk in ki kritizirajo tradicionalne interpretacije islama, ker jih omejujejo. Zanimivo je, da se ne borijo proti islamu kot takem, ampak želijo samo, da se ga vnovič interpretira.

V skladu s tretjo hipotezo ženske v islamu niso poklicane k džihadu na takšen način kot moški, a kljub temu število žensk, ki sodelujejo v ekstremističnih dogodkih, narašča.

Ženske svoj džihad opravijo z romanjem v Meko, če si to lahko privoščijo. V primeru, ko džihad postane osebna obveza, pa so k njemu poklicane tako kot moški. Število žensk, ki se udeležujejo v ekstremističnih dejanjih, narašča, kar lahko opazimo že ob spremljanju novic, ugotovitev pa potrdijo tudi statistični podatki za zadnjih nekaj let, ki razkrivajo trend naraščanja napadov, ki jih izvedejo ženske.

Odgovarjamo tudi na svoje raziskovalno vprašanje: Ali lahko procesi modernizacije islamske religije pozitivno vplivajo na položaj žensk v islamski družbi?

Že vnovična interpretacija Korana bi pozitivno vplivala na položaj žensk v islamski družbi, vendar menimo, da do tega ne bo prišlo, in tudi v primeru, da bi do tega prišlo, dvomimo, da bi se novo interpretacijo spoštovalo. Če bi se jo spoštovalo in upoštevalo, bi to pozitivno vplivalo na življenje žensk v islamskem svetu. Glede na to, kako močno se islamisti držijo tradicije, ki je iz časa pred islamskim svetom, pa verjetno tudi modernizacija islamske religije ne bi vplivala na izboljšanje položaja žensk. Feministične skupine, ki se borijo za več pravic žensk, so prišle do manjših pozitivnih zaključkov, vendar mislimo, da je pot do večjih sprememb še zelo dolga, kajti njihovih nasprotnikov je preveč.

LITERATURA IN VIRI

LITERATURA

- Ali, T. (2002). *Spopad fundamentalizmov: krížarstvo, džihad in modernost*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
- Badey, T. (2012). *Violence and terrorism*. New York: McGraw.
- Slovar slovenskega knjižnega jezika. (1991). Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- Borjanič, B. (2009). *Družinsko življenje v islamu*. Ljubljana: Filozofska fakulteta.
- Debeljak, A. (1995). *Oblike religiozne imaginacije*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
- Etienne, B. (2000). *Radikalni islamizem*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Fallaci, O. (2005). *Bes in ponos*. Tržič: Učila International.
- Flisar, G. (2012). *Islam: ideologija modernega terorizma?* Maribor: Fakulteta za varnostne vede.
- Frank, A. (2014). *Feminizem in islam: turške ženske med orientom in zahodom*. Ljubljana: Mirovni inštitut.
- Gašperčič, A. (2005). *Pravice žensk v islamski državi: primer Iraka*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Grassman, G. (1999). *Uvod v velike sodobne pravne sisteme*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Harcet, M. (2007). *Alahove neveste: med podrejenostjo in avtonomijo*. Ljubljana: Fakulteta za podiplomski humanistični študij.
- Harcet, M. (2010). Ženske, ki umirajo za Alaha. *Bogoslovni vestnik*, 70, str. 473–482.
- Kerševan, M. (2003). *KORAN o Koranu, Bogu, islamu ...* Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Kogoj, U. (2012). *Vloga žensk v terorizmu in vpliv demografskih dejavnikov na percepcijo ukrepov proti mednarodnemu terorizmu v Republiki Sloveniji*. Maribor: Fakulteta za varnostne vede.
- Mernik, J. (2015). *Islamska ženska, reproduktivne pravice in feminizem v Turčiji skozi zgodovinska obdobja*. Kranj: Fakulteta za državne in evropske študije.
- Pavič, L. (2009). *Terorizem smo ljudje: kako razumeti sodobni samomorilski terorizem*. Radovljica: Didakta.
- Rodinson, M. (2005). *Mohamed: nova izdaja, ki jo je pregledal avtor*. Ljubljana: Družina.
- Roy, O. (2007). *Globaliziran islam*. Ljubljana: Krtina.
- Sever, N. (2002). *Pobžaj ženske v islamu*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Smrke, M. (2000). *Svetovne religije*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Šterbenc, P. (2011). *Zahod in muslimanski svet: akcije in reakcije*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Urbas, A. (2014). *Organizirani kriminal in terorizem*. Maribor: Fakulteta za varnostne vede.
- Vinkovič, L. (2002). *Diskriminacija žensk in njihovih pravic v islamu*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

VIRI

- Al-Daghistani. (13. 6. 2016). Koran, filozofija arabskega jezika in islamska estetika. Pridobljeno iz: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:AtzObhDoXNcJ:www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:doc-DZA4UTBR/f478aa29-8885-4a53-bad9-2786156bdb5e/PDF+&cd=1&hl=sl&ct=clnk&gl=si&client=firefox-b-ab>
- Chicago project on security & terrorism (CPOST). (3. 5. 2016). Suicide Attack Database. Pridobljeno iz: http://cpostdata.uchicago.edu/search_results_new.php?listPage=2
- Consilium. (4. 5. 2016). Boj EU proti terorizmu. Pridobljeno iz: <http://www.consilium.europa.eu/sl/policies/fight-against-terrorism/>
- Čeplak, R. (24. 4. 2016). Obrezovanje deklic – obred iniciacije ali mučenje in pohabljanje? Pridobljeno iz: http://www.etno-muzej.si/files/etnolog/pdf/0354-0316_11_čeplak_mencin_obrezovanje.pdf
- Dnevnik. (2006). Črne čečenske vdove so zavile Rusijo v črno. Pridobljeno iz: <https://www.dnevnik.si/55322>
- Ilmelogranoinsalotto. (2015). Brigate Al-Khansaa, la polizia femminile dell'Isis. Pridobljeno iz: <https://ilmelogranoinsalotto.com/2015/12/13/brigata-al-khansaa-la-polizia-femminile-dellisis/>
- Independent. (2. 5. 2016). Isis starts using female fighters and suicide bombers for the first time. Pridobljeno iz: <http://www.independent.co.uk/news/world/africa/isis-starts-using-female-fighters-and-suicide-bombers-for-the-first-time-a6903166.html>
- Islam. (2014). Deset koristi nošenja pokrivala (hidžaba). Pridobljeno iz: <https://islam.si/deset-koristi-nosenja-pokrivala-hidzaba/>
- Islam. (2014). Hidžab – islamsko pokrivalo. Pridobljeno iz: <https://islam.si/hidzab/>
- Islam. (2014). Zakaj se muslimanke pokrivajo? Pridobljeno iz: <https://islam.si/zakaj-se-muslimanke-pokrivajo/>
- Islam. (2014). Pravice žensk v islamu. Pridobljeno iz: <https://islam.si/pravice-zensk-v-islam/>
- Kozvetlenjarat. (2013). Dr. Quanta A. Ahmed: A láthatatlan nők földjén. Pridobljeno iz: <http://kozvetlenjarat.blogspot.si/2013/05/dr-quanta-ahmed-lathatatlan-nok-foldjen.html>
- Lettera43. (2015). »Soldatessa del Califfato«, storia di una miliziana pentita. Pridobljeno iz: http://www.lettera43.it/cultura/soldatessa-del-califfato-storia-di-una-miliziana-pentita_43675168742.htm
- Muslimanska skupnost Ahmadija. (2016). Kaj je džihad? Pridobljeno iz: <http://www.alislam.si/kaj-je-d382ihad.html>
- Muslimka. (2009). Důkazy pro džilbáb. Pridobljeno iz: <http://www.muslimka.estranky.cz/clanky/zahalovani/dukazy-pro-dzilbab-.html>
- News.com. (2014). IS Al-Khansa brigade: Meet the women Islamic State use to dish out brutal punishment. Pridobljeno iz: <http://www.news.com.au/world/middle-east/is-alkhansa-brigade-meet-the-women-islamic-state-use-to-dish-out-brutal-punishment/news-story/d14fcec3b015fc8414cd1e5f87ba49d>

- Religije. (2016). Islam. Pridobljeno iz: <http://www.religije.com/islam.htm>
- Rt question more. (2014). British women oversee ISIS abuse, sexual slavery of Yazidi girls. Pridobljeno iz: <https://www.rt.com/uk/211791-british-female-jihadi-khansa/>
- RTV SLO. (2015). Manifest razkriva življenje žensk, kot si ga predstavlja Islamska država. Pridobljeno iz: <http://www.rtvslb.si/svet/manifest-razkriva-zivljenje-zensk-kot-si-ga-predstavlja-islamska-drzava/357632>
- Sherif, A. (2016). Ženske v islamu: Mit ali realnost. Pridobljeno iz: http://d1.islamhouse.com/data/sl/ih_books/single/sl_women_in_islam.pdf
- Svet EU. (2005). Strategija Evropske unije za boj proti terorizmu. Pridobljeno iz: <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?f=ST+14469+2005+REV+4&l=sl>
- The Guardian. (2015). The secret world of Isis brides: 'U dnt hav 2 pay 4 ANYTHING if u r wife of a martyr'. Pridobljeno iz: <https://www.theguardian.com/world/2015/jun/24/isis-brides-secret-world-jihad-western-women-syria>
- The Week. (2015) What is Salafism and should we be worried by it?. Pridobljeno iz: <http://www.theweek.co.uk/world-news/6073/what-is-salafism-and-should-we-be-worried-by-it>
- Terrorism research & analysis consortium. (2016). Al-Khansaa Brigade (Islamic State / IS – Female Unit / ISISF). Pridobljeno iz: <http://www.trackingterrorism.org/group/al-khansaa-brigade-islamic-state-female-unit-isisf>
- Trackingterrorism. (2016) Al Khansaa brigade. Pridobljeno iz: <http://www.trackingterrorism.org/group/al-khansaa-brigade>
- Winter, C. (2015). Women of the Islamic State: A manifesto on women by the Al-Khansaa brigade. Pridobljeno iz: <http://www.quilliamfoundation.org/wp/wp-content/uploads/publications/free/women-of-the-islamic-state3.pdf>
- World health organization. WHO. (2016). Female genital mutilation. Pridobljeno iz: <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs241/en/>